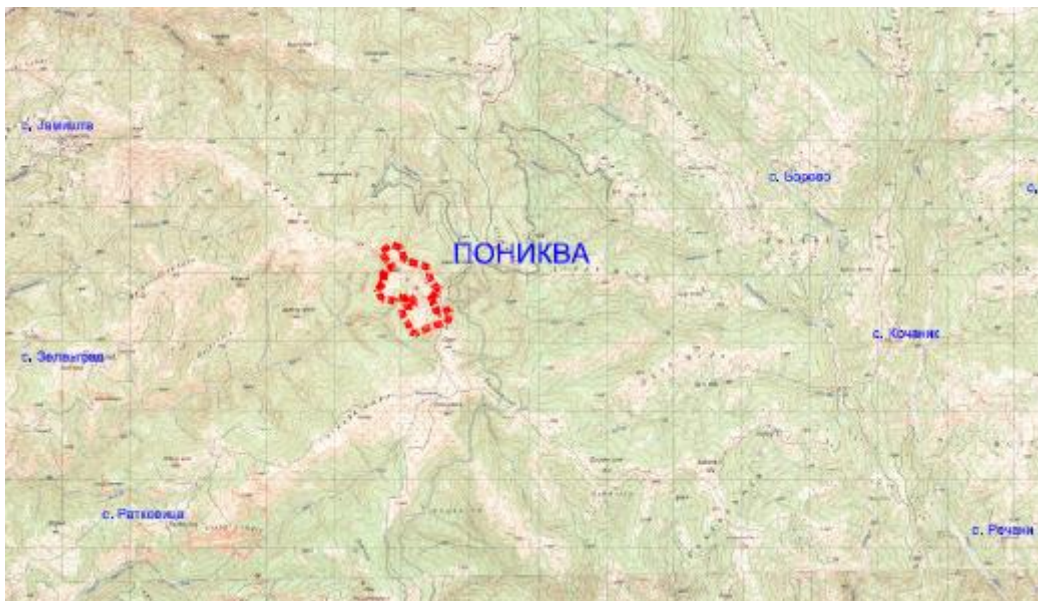

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА ЗА ВЛИЈАНИЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ВОН НАСЕЛЕНО МЕСТО СРТЦ
ПОНИКВА НА ДЕЛ ОД КП 332/1, КО ЈАМИШТЕ, ДЕЛОВИ
ОД КП 17, КП 82 И КП 83/1, КО ЗЕЛЕНГРАД И ВО ЦЕЛОСТ
КП 83/2, КП 83/3 И КП 83/5, КО ЗЕЛЕНГРАД,
ОПШТИНА ПРОБИШТИП**

НАЦРТ ВЕРЗИЈА

Септември 2016 година

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип и согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Игор Кукуловски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Дејан Рафаилоски,

Кети Андонова, администратор.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Потврдата со број 07-10997/2 од 26.12.2012 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енви́ро Ресурси, ДОО Скопје
Управител
Емил Стојановски

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 68 став (3) од Законот за животна средина на Република Македонија со тоа што има положен испит за Експерт за стратегиска оцена на животната средина како и е вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена врз животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје
Управител

_____
Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Скопје

Број 07-10997/2
26.12. 2012, година

П О Т В Р Д А
за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

СТОЈАНОВСКИ Душан ЕМИЛ дипломиран инженер по заштита на животната средина од Скопје, роден на 01.03.1975 година во Скопје, Република Македонија, на ден 28.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10; 124/10; 51/11 и 123/12).

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер,
М-р Abdilqim Adem

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. 07-23/21

Дата: 14.01.2011

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно планирање

Бул. "Гоце Делчев" бб
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
E-mail: infoeko@moepp.gov.mk
Сайт: www.moepp.gov.mk

П О Т В Р Д А

Се потврдува дека АВРАМОВСКИ Методија ЉУПЧО дипломиран економист од Скопје, роден на 01.03.1953 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 30.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина за да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава привремено за да му служи на споменатото лице, додека да се подготвува потврдата за положен стручен испит за експерт за стратегиска оцена на животната средина која се издава согласно членот 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10 и 124/10).

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Број: 0805-50/150020160234430

Датум и време: 23.8.2016 г. 10:56:22

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА Бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
ЕМБГ/ЕМБС:	0103975450043
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ. КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ЕМБГ/ЕМБС:	5976111
Име и презиме/Назив:	Друштво за трговија и услуги ГЛОБАЛ ПРОЕКТ МЕНАЏМЕНТ КОНСАЛТИНГ ДООЕЛ Скопје
Адреса:	ВЕЉКО ВЛАХОВИЌ бр.22А-1/3 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
ЕМБГ:	0103975450043
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина

Број: 0805-50/150020160234430

Страна 2 од 3

Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има залишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Македонија

Број: 0805-50/150020160234430

Страна 3 од 3

Број: 0809-50/150120150078510

Датум и време: 17.11.2015 г. 16:01:29

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталице/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Изготвил:

Овластено лице:

Број: 0809-50/150120150078510

Страна 1 од 1

Содржина:

	Вовед	12
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	15
1.2	Специфични цели на Стратегиската оценка	17
1.3	Употребена методологија	19
1.4	Законодавна рамка	20
1.5	Институционална рамка	22
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оценка на животната средина	24
1.7	Резиме	25
2.	Преглед на планскиот документ	26
2.1	Основи на Планскиот документ	26
2.2	Плански опфат	26
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	26
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	27
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	29
3.1	Сообраќајно поврзување	29
3.2	Водоснабдителна мрежа	29
3.3	Фекална и атмосферска канализација.....	29
3.4	Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталации.....	30
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	31
4.1	Карактеристики на просторот	31
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	32
4.1.2	Хидротехничка структура	32
4.1.3	Економски основи	32
4.1.4	Климатски и микроклиматски услови на регионот	34
4.1.5	Енергетски извори и енергетска структура	35
4.1.6	Геолошки и рељефни карактеристики	35
4.1.7	Сеизмички карактеристики	36
4.1.8	Население	36
4.1.9	Природно наследство	38
4.1.10	Културно - историско наследство	39
4.1.11	Туризам	39
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	40
4.2.1	Воздух.....	40
4.2.2	Вода	41
4.2.3	Отпад	41
4.2.4	Бучава	42
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	42
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	44
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	45
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната	

	средина	48
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	55
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	67
10.	Нетехничко резиме	69
11.	Прилози	75
	Додаток	78
	Користена литература	79

Вовед

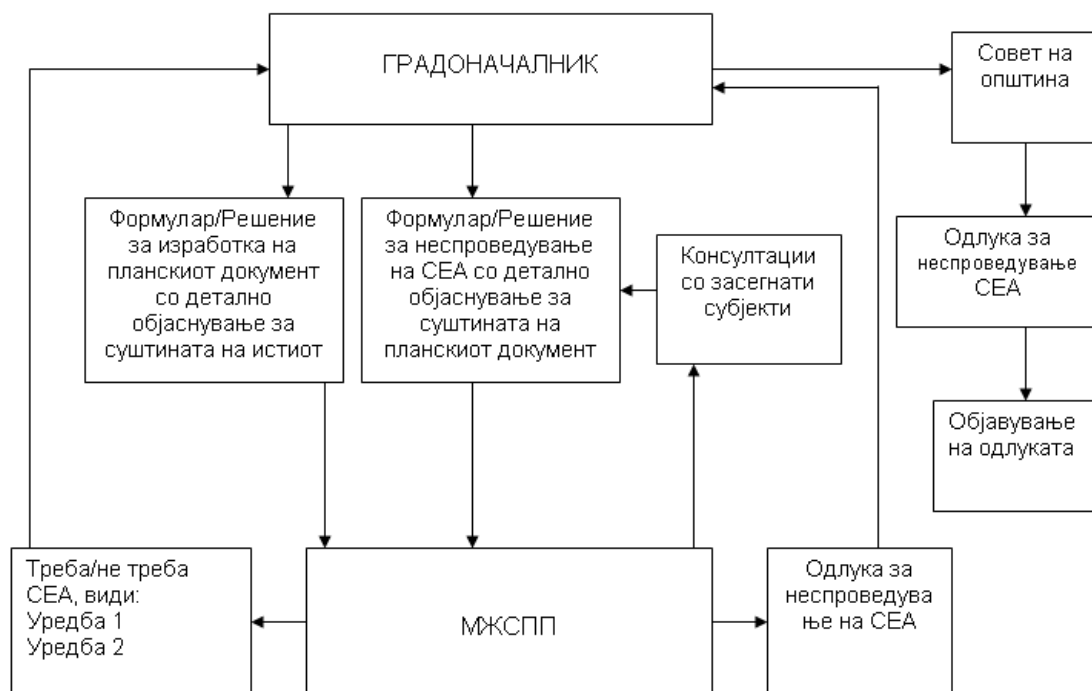
Целта на овој Урбанистички план вон населено место е овозможување на услови за понатамошен развој на спортско рекреативниот туристички центар Пониква, како еден од најзначајните туристички и рекреативни центри во регионот.

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Цел на Стратегиската оценка е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на стратегиска оценка (СЕА) за плански документ кој го подготвува локалната управа (Screening)

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оцена;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата, планот или програмата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, општина Пробиштип е должна да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

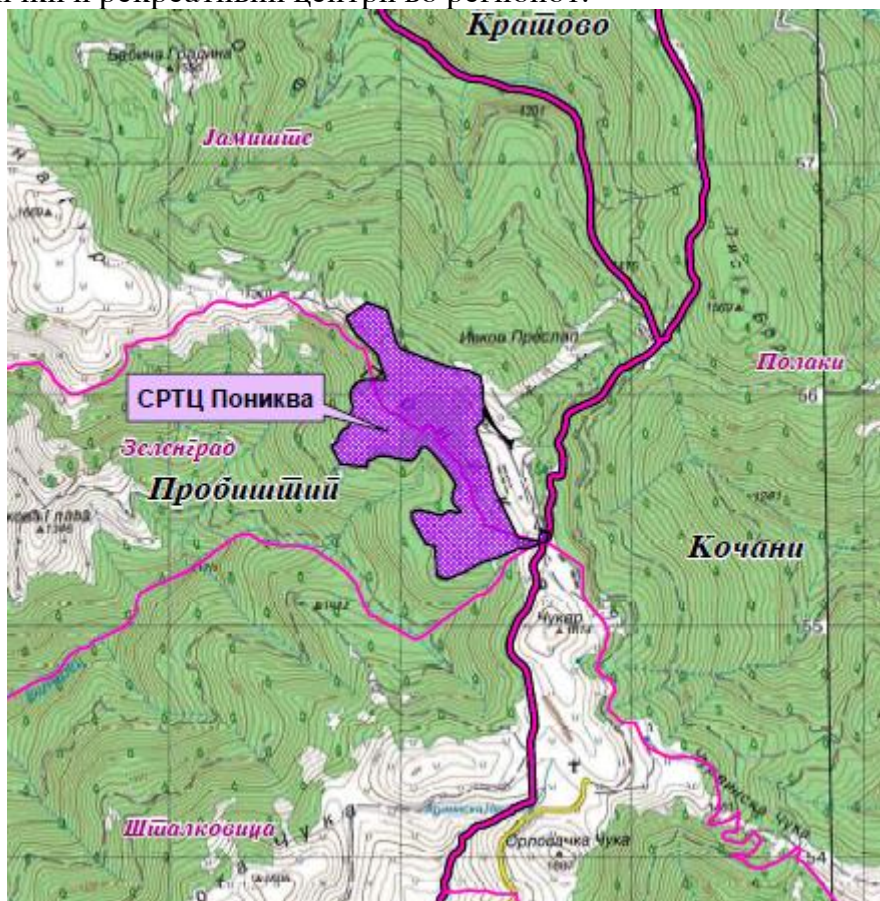
Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни делови од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Согласно Член 26, став (3) од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16), Комисијата за урбанизам на Општина Пробиштип пристапи кон изработка на Планска програма за изработка на Урбанистички план вон населено место за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип, во се во склад со одредбите на членовите 23, 25 и 26 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16).

Целта на овој Урбанистички план вон населено место е овозможување на услови за понатамошен развој на спортско рекреативниот туристички центар Пониква, како еден од најзначајните туристички и рекреативни центри во регионот.

За предметниот план изработени се Услови за планирање на просторот за изработка на УПВНМ за изградба на СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште и КП83/2, КП83/3, КП83/5 и делови од КП17, КП82, КО Зеленград, Општина Пробиштип, кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y23115 од јануари 2016 година и за кои е донесено и Решение од Министерството за животна средина и просторно планирање со бр. 15-994/2 од 12.02.2016 година.

Реализацијата на комплексот ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на развој на

туризмот, повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот, како и економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување.

Комплексот ќе биде лоциран на територија на Општина Пробиштип. Локалитетот се наоѓа на околу 20 км северно од град Кочани.

Границата на планскиот опфат опфаќа дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип.

Вкупната површина во рамките на планскиот опфат изнесува 40,83 ха.

Сообраќајниот пристап до локалитетот е обезбеден преку постојниот пат до Пониква, категоризиран како регионален патен правец Р1309 Кочани (врска со А3) - Пониква, на кој се надоврзува локален пристапен пат до манастирот Св. Василиј, за кој има претходно изработена Локална урбанистичка планска документација. Сообраќајно, комплексот се надоврзува на овој локален пристапен пат на 2 точки.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не

достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15 и 39/16);
- Закон за управување и пакување и отпад од пакување („Сл. Весник на РМ” бр. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16);
- Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Сл. Весник на РМ” бр. 140/10, 47/11 и 148/11);
- Закон за електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11 и 6/12);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 164/15) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај.

Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите

медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочуввање на здравјето на населението;

- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот DPSIR (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на евентуалните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на биодиверзитет;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на културното наследство;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Врска со други плански документи:

Просторен план на РМ

- Уважување на реалните фактори на развој;

- Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери;
- Воспоставување на пазарни принципи и формирање соодветна институционална рамка во која ќе можат да функционираат пазарните институции;
- Создавање на регионален диференциран амбиент за стопанисување со помош на соодветна политика.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап;
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

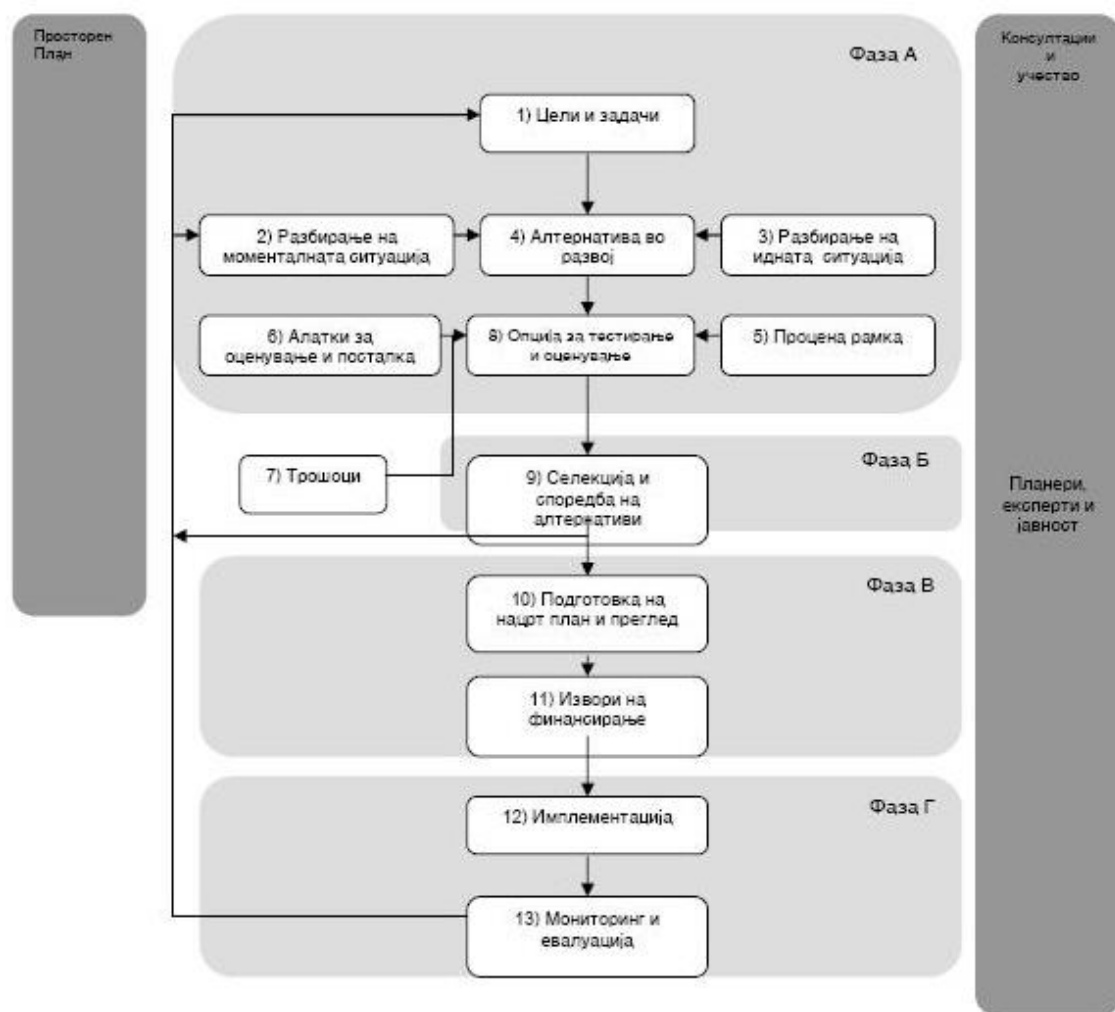
ЛЕАП за општина Пробиштип

- Да се продолжи со процесот на приближување кон политиките на ЕУ во областа на животната средина на локално ниво;
- Да се интегрира политиката за заштита на животната средина во останатите секторски политики;
- Да се идентификуваат и зајакнат потребните административни структури за ефикасно управување со животната средина на локално ниво;
- Да се обезбеди имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина на локално ниво;

- Да се поттикнат сите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста;
- Да се постават основи за еколошки одржлив пристап. Планскиот опфат е усогласен уште со:
  - Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;
  - Втор Национален извештај за климатски промени, 2008;
  - Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
  - Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

1.3 Употребена Методологија

Графички приказ на методологијата за изработка на Извештајот за оцена на животната средина

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;

- Се оствари средба со изработувачот на планскиот документ и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните негативни влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на негативните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

При изготвување на Извештајот користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за УПВНМ за СРПЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Закон за Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);

3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 146/15).

Закон за квалитет на амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Управување со отпадот

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Индикатори за бучава

1. Правилник за примена на индикаторите за бучава, дополнителни индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикаторите за бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 107/08);
2. Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08).

Мониторинг за бучава

1. Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник на РМ” бр. 120/08);
2. Правилник за поблиските услови во поглед на потребната опрема која треба да ја поседуваат овластени научни стручни организации и институции како и други правни и физички лица за вршење на определени стручни работи за мониторинг на бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 152/08).

Закон за вода

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14 и 146/15).

Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)

Национален план за управување со отпад (2009-2015)

Закон за заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14 и 146/15).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Закон за просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16).

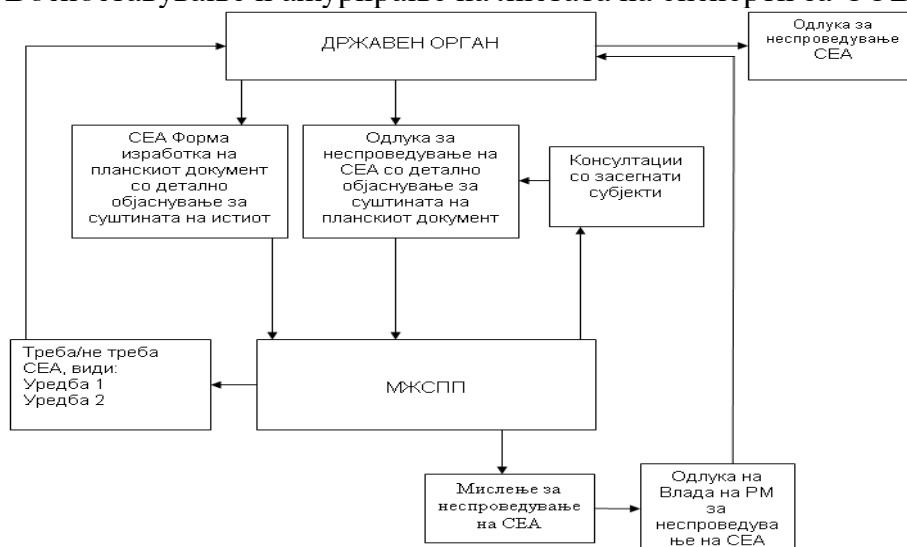
Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

Правилникот за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за органи на управата ги дефинира одговорностите на Министерството за животна средина и просторно планирање, како што следи:

- Подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- Подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- Воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

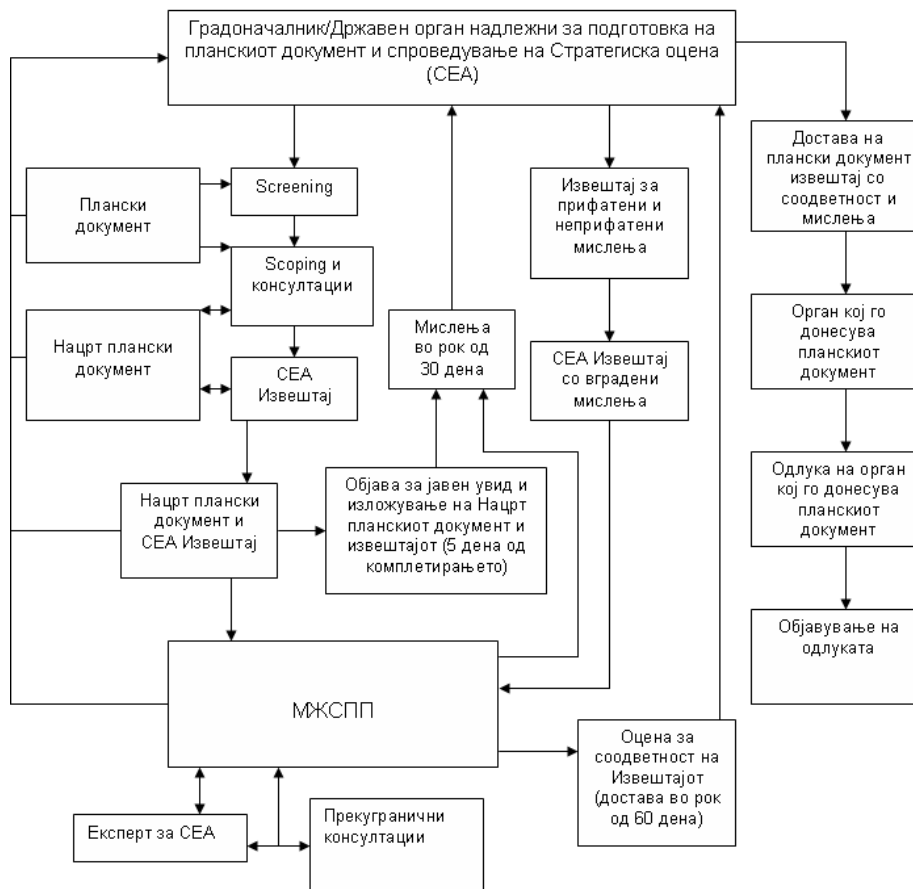

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат - усвојуваат планските документи имаат обврска за:

- Подготовка на извештајот за СОВЖС;
- Објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- Објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- Подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- Комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- Мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

**Спроведување на постапка за оцена на влијанието на
определени стратегии, планови и програми врз
животната средина (СЕА)**

Други министерства и државни институции со одредени надлежности на полето на заштита на животната средина се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Републички Завод за здравствена заштита;
- Министерство за здравство;
- Управа за хидрометеоролошки работи;
- Единиците на локална самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесување на законите во областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт, врски и екологија.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот

и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;

- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оценка на животната средина за УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, истиот може да се изработи и како таков е прифатлив за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Урбанистичкиот план вон населено место е изработен во се според Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16), Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16) и Правилникот за поблиска содржина, форма и начин на обработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село, урбанистички план вон населено место и регулациски план на генерален урбанистички план, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко - плански документации и архитектонско - урбанистичкиот проект и содржината, формата и начинот на обработка на проектот за инфраструктура („Сл. Весник на РМ“ бр. 142/15), како и другата релевантна законска и подзаконска регулатива.

Географската положба и атрактивноста на локацијата и добрата сообраќајна поврзаност даваат можност да на овој простор се изгради комплекс кој ќе придонесе за развојот на туризмот.

Идните планирани градби треба да содржат најсовремено архитектонско обликување, посебни естетски вредности, користење на најсовремени градежни материјали и конструктивни решенија кои ќе се вклопат во амбиенталниот пејзаж. Планираните објекти треба да ги запазат визуриите кон планината кои ги овозможува дадената локација.

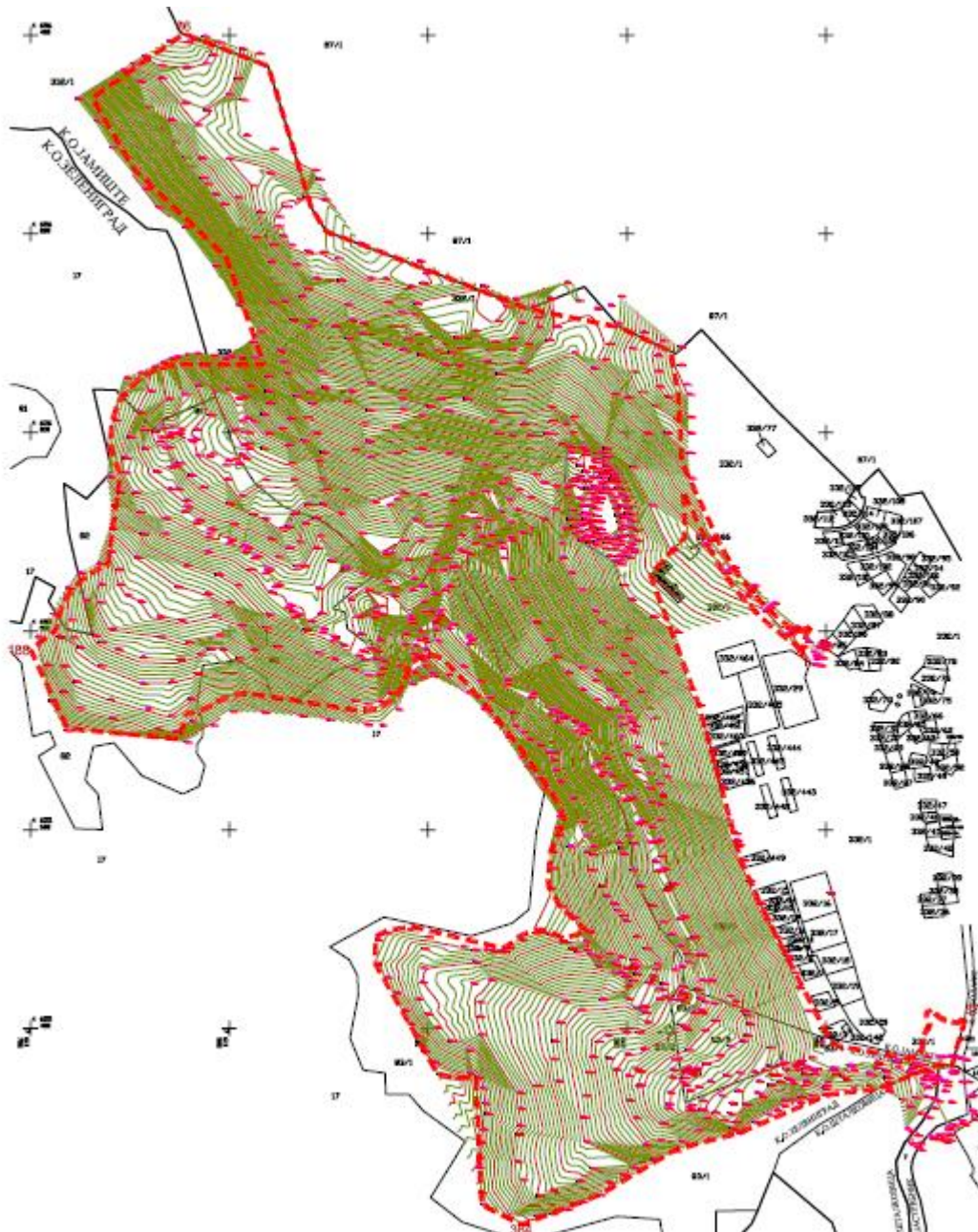
2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Комплексот ќе биде лоциран на територија на Општина Пробиштип. Локалитетот се наоѓа на околу 20 км северно од град Кочани. Се работи за ридско - планински терен, при што микролокацијата е на надморска височина меѓу 1487 и 1645 мнв.

Границата на планскиот опфат опфаќа дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип. Истата е соодветно прикажана во графичките прилози на планската документација.

- На север границата се движи долж границата меѓу КП332/1 и КП87/1, на делови сечејќи ја КП332/1, КО Јамиште, Општина Пробиштип.
- На исток границата ја сече КП332/1, на делови движејќи се по западните граници на КП332/466, КП332/462, КП332/461, КП332/460, КП332/459, КП332/458, КП332/457, КП332/459, КП332/449, КП332/15, КП332/14, КП332/13, КП332/12, КП332/11, КП332/10, КП332/9, КП332/8, КП332/7, КП332/5 и КП332/3, КО Јамиште, Општина Пробиштип.
- На југ границата ја сече КП83/1, КО Зеленград, Општина Пробиштип.
- На запад границата ги сече КП83/1, КП17 и КП82, КО Зеленград, Општина Пробиштип, како и КП332/1, КО Јамиште, Општина Пробиштип, се до почетната точка.

Ажурирана подлога

Најсеверна е точката 86, со координати $Y=7611854,1435$ и $X=4656401,5636$.
 Најзападна е точката 188, со координати $Y=7611700,0479$ и $X=4655781,5171$.
 Најјужна е точката 364, со координати $Y=7612194,1320$ и $X=4655202,6930$.
 Најисточна е точката 373, со координати $Y=7612640,2817$ и $X=4655412,2634$.

Површината на планскиот опфат во рамките на опишаните граници изнесува 40,83 ха.

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Во рамките на планскиот опфат на предметниот локалитет се планира развој со предвидување на наменски зони со основни класи на намена кои припаѓаат на следниве групи на класи на намена:

A - Домување

A4 - Времено сместување
Б - Комерцијални и деловни намени
Б1 - Мали комерцијални и деловни намени
Б5 - Хотелски комплекси
Д - Зеленило и рекреација
Д1 - Парковско зеленило
Д2 - Заштитно зеленило
Д3 - Спорт и рекреација
Д4 - Меморијални простори
Е - Инфраструктура
Е1 - Комунална инфраструктура
Е2 - Комунална супраструктура.

Возможно е и планирање на компатибилни класи на намена на површините за градење во однос на основните класи на намена, а се во склад со одредбите на Член 31, Член 32 и табеларниот Прилог 1 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Планските решенија ја дефинираат:

- Сообраќај;
- Водовод и канализација;
- Електрика;
- ПТТ мрежа.

3.1 Сообраќајно поврзување

Сообраќајниот пристап до локалитет е преку регионалниот патен правец Р1309 Кочани (врска со А3) - Пониква.

На овој регионален пат се надоврзува локалниот пристапен пат до манастирот Св. Василиј, за кој има претходно изработена Локална урбанистичка планска документација. Сообраќајно, комплексот се надоврзува на овој локален пристапен пат на 2 точки.

Во внатрешноста на комплексот потребно е да се планира секундарна сообраќајна мрежа со која ќе се обезбеди сообраќаен пристап до сите планирани градежни парцели, а во се во согласност со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај потребите за паркирање ќе се решаваат во рамките на сопствената парцела со почитување на потребен број паркинг места, како основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина за градба согласно член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

3.2 Водоснабдителна мрежа

Водоснабдувањето ќе се врши преку водозафат и резервоар. Разводната водоводна мрежа низ локалитетот, како и секундарната мрежа треба да се изведат од ПВЦ цевки за притисок од 6 до 10 бари. За идните проширувања на комплексот неопходни ќе бидат истражувања на нови извори и каптирање.

3.3 Фекална и атмосферска канализација

Фекалната канализација ќе се оформи спрема стварните потреби на планираниот број на жители и посетители. За прифаќање на отпадните води земајќи ја во предвид конфигурацијата на теренот треба да се предвиди пречистување на фекалиите и така пречистени да се испуштат во реципиент.

Со решавање на сообраќајот, земјажки ги во предвид планинскиот терен и постојните атмосферски падавини од дожд и снег, т.е. падот на

коловозот да биде оформен со риголи со заштитни банкини кои ќе овозможува одводнување на теренот во постојните реципиенти.

3.4 Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталација

Пресметката за потребната едновремена електроенергетска снага и димензионирањето на потребен број на трафостаници се изврши при изработка на Архитектонско-урбанистички проекти.

Кабловското напојување со среднонапонска и нисконапонска ел. мрежа ќе се определи и ќе се развива во понатамошниот тек на разработка на техничката документација, односно со изработка на урбанистички проекти и идејни и основни проекти за електрична мрежа од страна на стручните служби на ЕВН.

Македонски телеком АД Скопје за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациски услуги, јавни говорници.

Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Целиот овој регион е покриен со сигнал на двете компании за мобилна телефонија во РМ.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Општината Пробиштип, се наоѓа во североисточниот дел од Република Македонија, во во средиштето на познатата Кратовско-Злетовска област, поточно во подножјето на Осоговските планини и околу течението на Злетовска река. Општината се простира на површина од 325.57 км².

На север, општината Пробиштип се граничи со Кратовската општина, на запад со општината Свети Николе, на југ со општините Штип и Карбинци, а на исток со општините Кочани и Чешиново-Облешево.

Местоположба на општина Пробиштип во Република Македонија

Административниот центар Пробиштип од градот Кратово е одалечен околу 18 км, а од градовите Штип и Кочани 37 км, односно 42 км.

Од железничката станица „Ванчо Праќе“ градот Пробиштип е одалечен приближно околу 20 км. Во минатото низ територијата на општината Пробиштип воделе повеќе каравански патишта кои ја поврзувале долината на Брегалница (преку превалите Жгуру, Долни и Горни Печеници) со Кратово и Кустендил (Република Бугарија). Низ село Горно Барбарево водел таканаречениот Велешки пат, а низ територијата на општината водел и т.н. Скопски пат (од Скопје низ Овче Поле и селото Куково водел пат за Кочани).

Општината Пробиштип има мошне поволна географска положба во однос на сообраќајната поврзаност со останатите населени места од регионот, бидејќи лежи помеѓу две многу важни сообраќајни артерии, Брегалничката преку која се поврзуваат со градовите Кочани, Штип, Велес, Скопје и Криворечката од која еден крак поминува преку градовите Кратово, Куманово и Скопје, а вториот крак преку градовите Кратово, Крива Паланка и Република Бугарија.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Сообраќајното поврзување на општина Пробиштип со поголемите општински центри и региони се остварува преку регионалниот Р - 206 кој ги поврзува двата магистрални патишта М5 и М2.

Локалниот и градскиот превоз во општината се одвива преку организиран автобуски превоз.

Автобуската станица лоцирана во градот Пробиштип опфаќа површина од 0,37 ха, а изградениот објект од 870 м², капацитетот на објектот е 7 перони.

Паркирањето во градот Пробиштип решено е во рамките на самите сообраќајници, постојат 20 паркинзи вклучително и 4.140 м² површини за паркирање во централно градско подрачје, Ленинов плоштад и сообраќајниците. Но, сепак во градот се чувствува недостаток од места за паркирање.

Сообраќајната комуникација со Злетово, обезбедена е со асфалтиран пат Р - 211 (влез и излез). Постои и автобуска станица со површина од 150 м². Во однос на квалитетот на патот, асфалтираните улици зафаќаат површина од 4.680 м, а земјениот пат 2.250 м.

4.1.2 Хидротехничка структура

Посторот на кој се предвидува изградба на спортско рекреативно туристички центар Пониква, во КО Јамиште и КО Зеленград, општина Пробиштип припаѓа на водостопанското подрачје (ВП) „Средна и Долна Брегалница” кое го опфаќа сливот на реката Брегалница, од браната „Калиманци” до вливот од реката Вардар. На оваа ВП припаѓаат реките: Оризарска, Злетовска, Свети Николска, Осојница, Зрновка, Козјачка и Лаковица.

Специфично истекување за река Брегалница мерено кај водомерниот профил Берово изнесува од 11,8 л/сек/км², а кај водомерниот профил Штип 4,1 л/сек/км². (За споредба - за сливот на река Радика $q = 26,2$ л/сек/км², за река Треска $q = 12,9$ л/сек/км²).

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода, но подземните води да се користат потполно откако ќе се проучат нивните аквифери. Динамиката на користењето мора да биде усогласена со барањето на долгорочна експлоатација, без влошување на квалитетот. Не се дозволува прекумерна експлоатација на подземните води поради кое би дошло до пореметување на нивниот режим.

4.1.3 Економски основи

Концептот на планиран стопански развој утврден со Просторниот план на Република Македонија ќе се реализира со изработка на просторни и урбанистички планови од регионално и локално ниво кои ќе се темелат на основните услови и претпоставки за остварување на целите и

определбите поставени во областа на развојот и разместеноста на стопанските дејности.

Стопанството на Републиката, а следователно и стопанството на пооделните општини, со оглед на ограничената сопствена акумулација и потребата за поинтензивен стопански развој и менување на неповолната стопанска структура и натаму ќе биде упатено на користење на дополнителна акумулација од странство.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно треба да се почитуваат локационите, техно-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Основната стратегија во организацијата и користењето на просторот, во смисла на поддршка на развојот на стопанството, ја сочинуваат такви решенија во просторот кои овозможуваат: поголема атрактивност на просторот; заштита на природните и создадените ресурси и богатства; сообраќајно, информатичко и управувачко поврзување; развој на информациона систем за просторот и животната средина; локациона флексибилност во донесување на инвестиционите одлуки.

Основа на идниот развој и разместеност на стопанските активности во просторот на Република Македонија се дефинираните цели на економскиот развој *Националната стратегија на економскиот развој*, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот и поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и пропорционална просторна организација на стопанството. Објективно, идниот развој треба да се насочи кон: производство наменето за извоз; технолошко осовременување на капацитетите; инвестициони проекти претежно со трудоинтензивни карактеристики поради обемената понуда на релативно евтината работна сила; инвестирање во мрежата на локалната и регионалната инфраструктура.

Разместувањето на стопанските дејности, според објективните фактори се врши на два начина: спонтано, со избор на локацијана одделни фирми, претпријатија, капацитети, погони, според одлуките одделните сопственици или менаџери и програмирано, со изградба според предвидувањата и одлуките на општодржавните органи или на органите во локалната самоуправа.

Двете методи заедно ја изразуваат просторната организација на стопанството. Со овие две методи на одлучување, просторната организација се остварува, со текот на времето, како дисперзија во просторот и како концентрација на стопанството на одделни места.

Со Просторниот план на Р. Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантни за анализираниот простор за стопанската зона е т.н. развојна оска Север-Југ која минува по средината на територијата на земјата. Таа го следи Скопје на југ течението на реката Вардар. Формирана е историски во текот на целиот XX век, па и порано, а на југ, преку границата стигнува до Солун. По Првата Светска војна таа продолжи и на север, па се спои со оската по течението на реката Морава. Денес, на територијата на земјата ги поврзува градовите: Куманово - Скопје - Велес - Неготино (и Кавадарци) - Демир Капија - Валандово -

Гевгелија. На север од Скопје има и еден крак до Приштина. Какви промени и да се случат, во наредните децении оваа оска ќе остане главна.

Сите оски кои се зацртани со Просторниот план на Државата ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградба на далекуводи, гасоводи и т.н.

Значаен импулс во развојот и напредокот на националната економија обезбедуваат можните форми на специфичните стопански просторни иновации базирани врз стратешките цели кои што треба да се постигнат со нивната промоција.

4.1.4 Климатски и микроклиматски карактеристики

Во поглед на климата, областа се наоѓа во јужниот дел на северниот умерен појас, меѓу подрачја во кои се чувствуваат влијанијата на медитеранска клима (Кочанска котлина и Овче Поле) и Осоговскиот масив каде владее изразито планинска клима. Ваквата географска положба условила климата во ова подрачје да се карактеризира со елементи на умерено континентална, изменето-средоземна и планинска клима.

Со оглед на релјефот во оваа област можат да се издвојат два климатски реони:

1. Реон на умерена клима, со елементи на изменето средоземна клима и
2. Реон на планинска клима.

Првиот реон го опфаќа подрачјето на Злетовската област јужно од Злетово, односно Злетовското Поле. Со долината на Злетовска река ова поле е отворено на медитеранските влијанија.

Вториот климатски регион го опфаќа подрачјето што се шири на север од Злетово се до највисоките врвови на областа. Како планинско подрачје се одликува со свежо лето, ладна пролет и есен, а студена и снежна зима.

Според географската положба, овој предел е изложен на влијанијата на континентално-субмедитеранската клима. Тоа е типично транслационо подрачје и во него се комбинираат влијанијата на субмедитеранската и источно континенталната клима. При тоа, за климата во оваа општина од големо значење е нејзината диспозитивна положба помеѓу двете грамадни маси - Осоговските Планини и Плачковица, како и конфигурацијата на самата Кочанско-Виничка Котлина, која што е широко отворена кон запад, а од сите страни е оградена со високи планини. На тој начин, Котлината, каде што припаѓа и предметната локација, е заштитена од директното влијание на северните воздушни маси со планинскиот масив Осогово и од директните јужни влијанија со планинскиот масив Плачковица.

Покрај географската ширина, надморската висина и пробивот на топол воздух по долината на р.Брегалница откај Повардарието, врз климата во околината влијаат и други фактори кои незначително ја модифицираат. Поголемата надморска висина и близината на Осоговските Планини придонесуваат летните горештини да бидат поретки во овој крај. Климата е карактеристична по тоа што тука се судираат две различни струења. Имено, по текот на р.Брегалница, продира во реонот изменето

медитеранска клима, а откај Плачковица и Голак пробива континентална клима. Влијанијата на овие две климатски струења се гледаат и преку одгледувањето на некои земјоделски култури, на пример: афион, ориз, тутун и др., карактеристично за медитеранската клима: рж, овес, овошни насади, карактеристично за континенталната клима.

4.1.5 Енергетски извори и енергетска структура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Република Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значаен фактор за натамошниот развој. Електро-енергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да претставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Македонија досега има 400 кV конективни водови со Грција (кон Солун и Аминдео), Косово (Косово-Б) и Бугарија (Црвена Могила), а во план е градбата на водови кон Србија и Албанија. Во овој регион минува 400 кV водот Штип-Црвена Могила.

4.1.6 Геолошки и релјефни карактеристики

Според географските карактеристики, општината Пробиштип се наоѓа во подножјето на Осоговските планини. Теренот на општината е претежно планински. Составен е од кристалести шкрилци и изобилува со поголем број на извори. Во споредба со планинското подрачје, останатите делови на теренот поради еруптивниот состав на почвата и помалото количество на врнежи, се доста безводни.

Во двата основни реони, значителни се разликите по количината на растреситиот материјал и според видовите на почвата. Најниските делови од полското подрачје во најголем дел се покриени со дебели пластови на глина црвеница, смолница и други видови почва формирани од така наречените неогени езера. Овие видови почва се богати со органски минерални состојки и спаѓаат во редот на значително плодни почви. Во подрачјето значително се распространети и алувијалните и делувијалните почви, како и засолените земјишта.

Во планинскиот дел, почвените состојби се карактеризираат со тенки пластови на растресит материјал на површините на планинските вериги и нивните ораници. Во деловите на подрачјето со почвена подлога од вулкански материјал се наоѓаат бели и сиви песокливи почви, чија општа плодност е незначителна, но на кои мошне успешно се одгледува виновата лоза.

Во непосредна близина се наоѓа и спортско рекреативниот центар Пониква со надморска височина од 1670 метри.

4.1.7 Сеизмички карактеристики

Според сеизмолошките карактеристики територијата на општина Пробиштип се карактеризира со висок сеизмички интензитет и припаѓа во сеизмички опасни зони. Според досегашните набљудувани интензитети, регистрирана е максимална јачина на земјотресите од 8° по МЦС.

4.1.8 Население

Според податоците од Пописот на население во 1971 година, во општината Пробиштип живееле 15.128 жители, со следната полова структура: машко население 7.831 и женско население 7.297.

Ваквиот сооднос на поголем број на машко население е речиси постојан во последните години, одделно од 1953 до 1971 година и во период од 1971 до 2002 година.

Во истиот период се јавува зголемување на бројот на домаќинствата, кој во 1971 година изнесува 3.778, со просечен број на членови 4 до 5 луѓе по домаќинство. Со Пописот од 1971 година, според дејноста на членовите на семејството, најбројни биле домаќинствата од групата на неземјоделски (57,2%), земјоделски семејства (24,4%) и во групата мешовите домаќинства, процентот изнесувал 18,4%.

Според Пописот на населението од 1994 година, во општината Пробиштип живееле 16.650 жители, од кои според националниот состав 16.424 (98,8%) се Македонци.

Според површината која ја зафаќала општината Пробиштип (329 км²) и бројот на населението, густината на населението во општината Пробиштип изнесувала 52,4 жители/км².

Вкупниот број на посебни (неколективни) домаќинства изнесувал 5.162, а бројот на становите 6.165.

Според Пописот од 2002 година, во општината Пробиштип живеат вкупно 16.193 жители, од кои 8.248 се мажи и 7.945 се жени.

Според националниот состав 98,67% од вкупното население се Македонци. Во однос на податоците од Пописот на населението од 1994 година, овој сооднос не е значително променет, за разлика од вкупното население кое живее на територијата на општината. Имено во 2002 година бележиме мал тренд на намалување на бројноста на населението во однос на 1994 година.

Табела бр. 2: Пораст на населението (2002/1994 година)

Населено место	Вкупно население		Промена (пораст) на населението		Стапки на пораст на населението 1994-2002	Природен прираст 1994-2002	Миграционо салдо 1994-2002	Густина на населеност		Концентрација на населението (Македонија = 100.0)	
	1994	2002	Број	%				1994	2002	1994	2002
Вкупно	16650	16193	1994-2002 -457	1994-2002 -2.74	-0.35	57	-514	52.4	50.9	0.86	0.80
Злетово	3687	3428	-259	-7.02	-0.91	-9	-250	30.7	28.6	0.19	0.17
Пробиштип	12963	12765	-198	-1.53	-0.19	66	-264	65.5	64.5	0.67	0.63

Според Пописот од 2002 година, во општина Пробиштип регистрирани се 5.104 домаќинства и 7.377 живеалишта (станови).

Според површината која ја зафаќа општината Пробиштип (325,56 км²) и бројот на населението, густината на населението во општина

Пробиштип во периодот на последниот спроведен Попис на населението (2002 година) изнесува 50,9 жители/км².

Врз основа на податоците од спроведениот Попис на земјоделството од 2007 година, вкупната обработлива земјоделска површина на територијата на општина Пробиштип изнесува 3.462,12 хектари и во однос на Пописот на земјоделството од 1994 година е зголемена за 373,12 хектари. Тренд на зголемување на обработливите површини во 2007 година бележиме и во делот на обработливата површина која отпаѓа на ниви и бавчи (2.451,10 ха) и овоштарници (64,61 ха), додека пак површините кои се засадени со лозови насади и ливадите бележат тренд на намалување во однос на податоците од 1994 година.

Мошне значајни категории во демографската и економската структура на населението се работната сила и економски активното население (презентирани во табелата).

Табела бр. 3: Работна сила на возраст од 15 год. и повеќе и стапка на невработеност во општината Пробиштип

Локација	Вкупно население	Работна сила	Вработени	Невработени	Стапка на Невработеност	Стапка на Вработеност
Општина Пробиштип	16.193	6.428	4.256	2.172	34%	66%

Извор: Државен завод за статистика, Попис на населението 2002 година

Од презентираниите податоци можеме да констатираме дека стапката на невработеност во општината изнесува 34% што е за 0,2% повисока од стапката на невработеност на територија на Република Македонија.

Табела бр. 4: Преглед на евидентирани невработени лица во 2008 година

Р. бр.	Агенција за вработување	Вкупно	Место на живеење			Прв пат евидентирани невработени лица			
			Град	Село		Се	Жени	Од стечај	Тех. Вишок
				До 15 км	Над 15 км				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Пробиштип	3.085	2.603	482	0	57	32	0	2

Извор: Општина Пробиштип

Врз основа на податоците од Агенцијата за вработување, во 2008 година на територијата на општината Пробиштип биле регистрирани вкупно 3.085 невработени лица што е за 913 лица повеќе во однос на податоците од 2002 година.

Табела бр. 5: Преглед на евидентирани невработени лица според старосна структура

Р. бр.	Агенција за вработување	до 30 год.		30-40 год.		40-50 год.		над 50 год.		Вкупно	
		се	жени	се	жени	се	жени	се	жени	се	жени
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Пробиштип	810	391	594	344	827	394	854	342	3085	1471

Извор: Општина Пробиштип

Во однос на старосната структура на невработените лица, најголем процент на невработени лица (28%) се на возраст над 50 години, а потоа следат лицата на возраст од 40 до 50 години.

4.1.9 Природно наследство

Општината Пробиштип располага со значителен број на природни ресурси кои преставуваат база за понатамошен развој на општината.

Терцијалните вулкански активности во општина Пробиштип создале големи рудни богатства. На овој простор се наоѓаат наоѓалиштата на олово - цинкови руди, чии резерви се над 10.000.000 тони (испитан дел), но се проценува дека резервите се далеку поголеми, бидејќи голем број од територијата каде се наоѓаат овие руди се уште не е доволно истражена.

Во делот на неметали, во реонот на с. Плешенци, с. Кундино и Црн Врв има големи количини на кварцити.

Во реонот на градот Пробиштип, с. Плешени и с. Стрмош се наоѓа голема количина на опализиран туф, кој се експлоатира. Се проценува дека резервите на туф и кварцит се над 7.000.000 тони.

Општината располага и со огромна количина на даците и андезити, кои сеуште не се истражени и се многу интересни за градежништвото.

Карактеристично за градот Пробиштип, с. Плешенци и с. Горни Стубол е тоа што постојат големи количини на битуменозни шкрилци.

Наоѓалишта со јаглен има во непосредна близина на Пробиштип. Јагленот се наоѓа во миоценски седименти и во неколку слоеви одвоени со јалови прослојци. Словите се со мала моќност и ограничена количина, но сепак предизвикуваат голем интерес.

Лежиштето на битуменозни шкрилци се наоѓа во непосредна близина на с. Плешенци, на одалеченост од 5 км од градот Пробиштип, поврзано со алсфалтен пат.

Малиот обем на изведените истражни работи не даваат можност за пресметка на повисоки категории на рудни резерви.

Опис	Од површината	Од дупнатина
Пепел	75.79%	77.36%
Влага	6.46%	8.48%
Лепливи материи	11.54%	8.49%
С – слободен	0.70%	0.60%
С – врзан	0.22%	0.24%
С – фикс	6.21%	4.64%
Долна калорична вредност	5,1 J	4003 J
Горна калорична вредност	5,6 J	4,44 J

Извор: Општина Пробиштип

Ако земеме дека битуменозоните шкрилци се откриени на површина од 4.000.000 м², со просечна моќност од 50 м, резервите се ценат на 200.000.000 м³, за да се потврдат овие резерви потребни се детални рударско - геолошки испитувања.

Покрај рудни богатства, подрачјето на општината Пробиштип располага со вкупна ловна површина од 31.122 ха од која 28.202 ха е ловно продуктивна, а 2.920 ха ловно непродуктивна површина. Истата е поделена на четири ловишта.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04) на просторот кој е предмет на разработка

на Урбанистички план вон населено место за СРТЦ Пониква, КО Јамиште, КО Зеленград, Општина Пробиштип, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

4.1.10 Културно - историско наследство

Во рамките на општината Пробиштип постојат четири заштитени споменици на културата:

- Манастирот Св. Гаврил Лесновски (Црквата, конаците и црковниот инвентар - ц.р. 438) во Лесново;
- Црквата Успетие Богородичино (ц.р. 439) во Злетово;
- Црквата Св. Трифун - Пирог (ц.р. 475) во Злетово (денес е во урнатини);
- Стара трошна куќа во Злетово - Сопственост на Кире Алексов. Потекнува од времето на Турското владеење со територијата на Македонија.

На подрачјето кое е предмет на анализа нема регистрирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат).

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје, нема евидентирани локалитети.

4.1.11 Туризам

Туризмот и угостителството со својата основна функција-прифаќање, сместување и истовремено задоволување на голем број разновидни барања и желби на туристите, влијае како врз вкупната економија и развојот на одредена средина, а исто така има изразено влијание и врз просторот во кој ја обавува дејноста. Туризмот со своето мултиплицирано влијание во процесот на стопанисување, посредно и непосредно, ги вклучува и другите гранки и дејности во вкупната понуда на туристичкиот пазар. Ова, пред сè, се однесува на угостителството, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, здравството и на разни други видови услуги. Исто така, преку туризмот се нудат и се продаваат и нематеријални вредности, како што се: разни информации, обичаи, фолклор, забава, спортско-рекреативни активности и слично.

Врз основа на комплексно согледаните природни и создадени услови и ресурси по обем, квалитет, распространетост или уникатност, функционалност, атрактивност и степен на активираноста, на територијата на Р. Македонија како посебни целини може да се издвојат следните видови на туристички потенцијали: водените површини, планините, бањите, целините и добрата со природно и културно наследство, транзитните туристички правци, градските населби, ловните подрачја и селата.

Согласно со основните долгорочни цели, концептот и критериумите за развој и организација на туристичката понуда, во Републиката се дефинирани вкупно 10 туристички региони со 54 туристички зони.

Предметната локација припаѓа на Брегалнички туристички регион со 9 туристички зони и 29 туристички локалитети. Локалитетот припаѓа на туристичките простори со регионално значење.

4.2. Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

4.2.1 Воздух

Согласно Директивите на Европската Унија, загадувањето е непосредно или посредно внесување, како резултат на човековите дејствија, на материи, вибрации, топлина или бучава во воздухот, водата или во почвата, кои што можат да бидат штетни по човековото здравје или по квалитетот на животната средина, од кои што може да произлезе штета по материјалниот имот или кои што ги нарушуваат или влијаат врз природните убавини и другите легитимни начини на користење на животната средина.

Квалитетот на воздухот е еден од поважните чинители на кои треба да се внимава при планирање на просторот заради спречување на деградација на истиот со имплементација на планскиот документ.

Поголема група на полутанти во амбиенталниот воздух се емитураат преку системот за одведување на отпадни гасови од сообраќајните средства како: CO, VOC (волатилни органски соединенија), NO₂, TSP (вкупни суспендирани честички), SO₂, CO₂, оловни соединенија. Тоа настанува преку согорување на фосилните горива во моторите и VOC емисиите заедно со испарување на горивата во сообраќајните средства.

Емисијата на CO, VOC и TSP се последица од некомплетно согорување на горивата, а исто така и како последица на променливата оптовареност и условите на возење. Тие зависат од начинот на возење, типот на моторот, големината и состојбата на моторот.

Високата внатрешна температура во моторите при согорување на горивото е причина за формирање на NO₂ емисијата и CO₂ и оловото се последица на присуството на сулфурни и/или оловни соединенија во моторните горива.

Се смета дека во издувните гасови на возилата има дури 180 органски компоненти како штетни материи чија концентрација е најголема на места со зголемен број на возила и работа на моторите во место или запирање, кога емисијата на токсични материи во однос на брзината на движење од 70 км/ч е поголема за 2,5 пати. Според истражувањата во овој домен, се смета дека на 1000 литри согорен бензин во моторните возила, во атмосферата емитура 98 кг јаглен моноксид, 6-8 азотни оксиди, 4-5 кг сулфурни соединенија и 0,5 кг олово.

Влијанието на токсичните гасови може да остави последици на луѓето кои се директно и долговремено изложени на истите и тоа преку нивното директно дејство (вдишување) и индиректно. Чадот, на пример, дејствува претежно на дишните органи, на кожата и слично, а јаглеродните оксиди делуваат како силни отрови и антиоксиданти.

Нарушувањето на квалитетот на воздухот во општината главно се должи на влијанието на: населението, сообраќајот и индустријата. Општо, состојбата со квалитетот на воздухот, особено во градот Пробиштип, не е на задоволително ниво. Најголема закана е незаштитена јаловишна депонија, односно загадувањето што го врши при силни ветрови со силициумова прашина. Општината не е дел од државната мрежа за следење на состојбите со квалитетот на воздухот.

4.2.2 Вода

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

4.2.3 Отпад

Комунален отпад претставува секаков вид на отпад што се продуцира од домаќинствата, јавните и економските установи и претпријатија и институциите на една урбана средина. Отпадот што се продуцира од индустријата, земјоделието и рударството, како и патогените остатоци од изумрени животни не спаѓаат во овој вид на отпад.

Во минатото, отпадот што го создавал човекот од задоволувањето на своите животни потреби бил во количини и облик што природата била способна сама да го разгради до облик на изворна материја, со што се воспоставила рамнотежа помеѓу човекот и неговата околина. Меѓутоа, во поново време на интензивен индустриско технолошки развој од една страна и демографската експлозија и преголема густина во населеност од друга, сведоци сме на суперпродукција на цврст отпад во количини и облик кој природата неможе самостојно да го разгради со што се нарушува рамнотежата помеѓу човекот и неговата животна околина. Цврстиот отпад се повеќе ги освојува земјените површини, ја загадува почвата, воздухот и површинските и подземните води.

Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад се врши со специјални возила за таа цел. Јавното комунално претпријатие врши

услуга на собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот отпад на територија на општина Пробиштип. Депонирањето на комуналниот отпад и други видови на неопасен отпад се врши во локалната депонија Озрен, која е оддалечена на 3,3 км од градот Пробиштип.

4.2.4 Бучава

На ниво на Република Македонија мерењето на нивото на бучава се мери од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање и Републичкиот Завод за здравствена заштита со својата мрежа на регионални заводи.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од употреба на дрва и нафта како агенс за затоплување	x
	Зголемен сообраќај	x
Вода	Нарушен квалитет на реките како резултат на испуштање индустриски и комунални отпадни води	x
	Недоволно планирање на промените во намената на земјиштето	x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
	Не постоење на современа регионална депонија	x
	Постојната депонија не ги задоволува минималните стандарди за санитарна депонија	x
Почва	Деградација на почвите	x
	Нарушен квалитет на почвата како резултат на на исталожување на аероседименти	x
Предел	Деградирани предели	x
	Узурпација со дивоградби	
Население	Појава на миграција	x
	Невработеност	x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x
	Не користење на обновливи извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

Значењето на реализација на планскиот документ УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип е очигледен во поглед на операционализирање на просторот во подрачјето на општина Пробиштип. Треба да се земе во предвид и сегашната состојба со најосетливите елементи на животната средина на планскиот опфат.

Исто така, се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај, доколку УПВНМ за СРТЦ Пониква, општина Пробиштип не се спроведе се очекуваат следниве последици:

- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Интензивно загадување на подземните води и почвата;
- Нема услови за создавање на поволен економски амбиент за одржив економски и еколошки развој на подрачјето - регионот;
- Намалени приходи во буџетот;
- Отсуство на инвестициони вложувања;
- Нарушено здравје на населението;
- Зголемени социјални трошоци;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на економската миграција;
- Не се создаваат услови за искористување на обновливите извори на енергијата (соларната енергија);
- Не се создават услови за одржлив развој на туризмот;
- Намален животен стандард и
- Не се создаваат услови за економски и одржлив развој.

Доколку не се реализираат предвидените решенија во рамки на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој и промоција на локацијата како атрактивна туристичка дестинација.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат и општината.

Реализацијата на овој Плански документ е од фундаментално значење и претставува основа за негово економско оживување и подобрување на квалитетот на живеење.

Во случај на нереализирање на планските решенија на анализираното подрачје се очекува:

- Постојниот социјално-економски статус на населението во поширокото подрачје и понатаму да стагнира;
- Трендот на миграција на населението кон поразвиените урбани центри и понатаму да продолжи;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини, а со тоа и деградација на пределската разновидност на подрачјето;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина.

Реализирањето на планските решенија со избраната намена во просторот ќе овозможи искористување на поволната географска положба на локацијата, искористување на поволните микроклиматски услови и добрата поставеност во однос на сообраќајната поврзаност со околните населени места, зголемување на атрактивноста на просторот преку изградба на содржини кои се вклопуваат во пределот и подобрување на туристичката понуда и квалитетот на живот на локалното население.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне како единствена просторна и функционална целина која ќе даде голем допринос за развојот на локалната и национална економија, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот на странски инвеститори за реализација на предложената програма како ориентација во актуелните економски тенденции на државата.

Активирањето на овој простор ќе овозможи одржлив развој на повеќе дејности, кои ќе продуцираат економски ефекти не само во областа на туризмот и угостителството, туку и во останатите дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, трговијата, сообраќајот, занаетчиството, јавните функции и др.

Непосредниот ефект кој ќе произлезе со реализацијата на предложената УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип ќе се рефлектира врз зголемено ангажирање на расположливата работна сила преку нови вработувања во дејностите предвидени со планските содржини, односно позитивен кумулативен ефект врз социо - економската

компонента и одржлива и интегрирана заштита на животната средина, што се одсликува преку:

- Социјална, економска и просторна кохезија помеѓу урбаните и руралните општини во рамки на регионот, со оптимално користење на неговите специфични особености;
- Реализација на целите за заштита на животна средина релевантни за планскиот документ, преку примена на мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај;
- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси преку нивно одржливо користење, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово селектирање и повторно искористување и отстранување на прифатлив начин согласно законските решенија;
- Рамномерен и одржлив просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на компонентите на биолошката и пределската разновидност и
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Треба да се има во предвид, дека целите на планскиот документ за одржлив економски развој, со своите пропратни содржини и неопходната инфраструктура, во еден дел може да биде во конфликт со животната средина и тоа би било изразено преку краткорочни негативни влијанија во фазата на изградба (аерозагадување, бучава, создавање на отпад) и долгорочно трајна промена на дел од пределските карактеристики. Поради ова, во овој документ се предложени мерки за заштита на медиумите од емисија на отпадни материи, од емисија на бучава, генерирање на отпад, различни непогоди и хаварии. Исто така, како составен дел на Извештајот за Стратегиска оцена се презентирани дополнителни мерки за спречување, намалување или ублажување на негативните влијанија врз животната средина од реализацијата на целите на планскиот документ.

Имајќи ги предвид констатираните состојби на теренот, наведениот плански опфат создава поволен амбиент за одржлив економско - социјален развој и од аспект на заштита на постојната флора и фауна во делот каде истата не е деградирана - уништена.

Како резултат на реализирање на планските содржини, кои подетално ќе бидат утврдени со Архитектонско - урбанистичкиот проект, при што секако ќе се има предвид компатибилноста на планираните

градби согласно потребите и сензибилноста на планскиот опфат, ќе заживее одржливиот економски развој на општината и регионот, ќе се намали економската миграција на населението и ќе се ефектуира просторот во насока на негово рационално искористување во функција на одржлив економски и еколошки развој.

Секако, тоа ќе ја намали натамошната узурпација на просторот и ненаменско користење на земјиштето, како и ќе ја подобри туристичката понуда.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат и позитивни аспекти во делот на можноста за користење на обновливи извори на енергија, поволна диспозиција во однос на развојот на сообраќајната и комуналната инфраструктура, што е во функција на развојот на туристичката понуда.

Всушност, со реализација на планот се овозможува подобрување на туристичката понуда како единствена просторна и функционална целина заради отварање можност за интензивен развој на туризмот, како една од важните стопански гранки во регионот и државата, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот за инвестирање.

Реализација на планската документација ќе влијае во насока на намалување на економската миграцијата на локалното население и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој, како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Ваквите појави кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, може да се анализираат од негативен аспект како и од аспект на перспективни, односно позитивни влијанија. Извештајот за Стратешка оценка не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект.

Извештајот за стратегиска оценка на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од генерален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оценка на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Влијание врз демографскиот фактор

Иницијативата на создавање на нестопански капацитети ќе има позитивно влијание на руралните населби во непосредната околина и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен одржлив развој на истите. Тоа ќе влијае посредно и на вкупниот одржлив општествено-економски и урбан развој во регионот, односно пошироката околина. Условите за планирање на просторот за изработка на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, ќе имаат позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и негово одржливо користење и се разбира економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри, неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот, како на локално, така и на регионално и на национално ниво. Тоа е важно со земање во предвид дека во општината Пробиштип на чиј простор се наоѓа предметната локација, претставува расположива работна сила, што е значаен потенцијал за идниот развој на овој крај.

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе влијае врз намалување на економската миграцијата на локалното население, туку ќе претставува и позитивен стимул за демографскиот развој, како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот, односно на создавање на поволен и одржлив економски амбиент.

Влијание врз човековото здравје

Со имплементацијата на планот, може да се предизвикаат евентуално одредени влијанија врз здравјето на луѓето од аспект на неправилно управување со животната средина (не имплементирање на мерките за заштита на животната средина).

Обезбедувањето на заштитно зеленило и хортикултурно уредување на просторот ќе биде во насока на подобрување на здравјето на луѓето, што е опфатено и со планската содржина, при што треба да се почитуваат законски пропишаните стандарди. При изградбата и во зависност од типот на објектите да се применуваат пропишаните стандарди согласно Европските Директиви и меѓународната законска регулатива.

Заради намената на просторот и предвидените градби во опфатот на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, не се очекуваат негативни влијанија врз човековото здравје со реализацијата на овој плански документ.

Во текот на подготовка и изведба, односно во фазата на градежни активности на објекти - градби и инфраструктурна мрежа, може да се појави краткотрајно влијание врз здравјето на непосредните извршители на градежните зафати. Влијанијата би се однесувале на влијание од зголемена бучава, издувни гасови и цврсти честички емитирани од моторни возила и тешката механизација, вибрации и генериран отпад.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип ќе има позитивно влијание врз социо-економските развој на општината, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економски раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и уреденост на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

При имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип не се очекуваат значителни влијанија врз квалитетот на воздухот, заради видот, природата и соодветноста на планираните активности. Овие активности не се во групата на директни и големи загадувачи на животната средина и човековото здравје.

Поголемо влијание се очекува да се јави во вид на прашина и емисии од загадувачки материи во воздухот, како резултат на градежни активности при изведбата на планираните содржини предвидени во

планскиот опфат, а кој подетално ќе бидат разработени со Архитектонско - урбанистичкиот проект, при изведбата на планираните пристапни патишта и другата инфраструктурна мрежа во функција на потребите на планираните градби.

Со изградба на предвидените содржини, односно во функционалната фаза се очекува да се зголеми бројот на посетители и туристички групи во летниот период, што ќе предизвика зголемено ниво на емисии на издувни гасови од мобилните извори во воздухот.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на Студијата за оценка за влијанието врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за подобрување на квалитетот на воздухот, што е и законска обврска, која треба да се реализира во фазата на добивање на одобрението за градба за секој објект поодделно.

Влијанија врз климатски промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион или климатски промени.

Имајќи ја во предвид намената на класи за овој плански опфат не се очекуваат големи согорувачки процеси (освен употребата на котли со мали капацитети кои би се користеле сезонски за греење).

Постои опција од искористување на обновливи извори на енергија, соларната енергија како енергетски ресурс.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Интензитетот на бучавата со реализацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип ќе биде зголемен во фазата на подготвителни и изведбени активности на содржини планирани и предвидени со овој план. Како резултат на тоа во оваа фаза може да има влијание на миграцијата на животинскиот свет во шумскиот појас на планскиот опфат.

Во оперативната фаза се очекува значително ниво на бучава, а истата ќе биде емитувана од зголемениот број на посетители и туристички групи и зголемената фреквенција на возила. Не се очекува некое поголемо ниво на бучава од поединечните објекти.

Според правилниците во законската регулатива, односно Законот за заштита од бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07), Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08) и Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник на РМ” бр. 120/08) овој опфат е подрачје на тивок реон, надвор од урбанизирана средина, каде што предвидени се дејности за рекреација и одмор и дозволена гранична вредност на бучава преку ден е 40 дБ.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на Студијата за оценка за влијанието врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за доведување на бучавата во законски дозволените граници.

Влијание од вибрации

Во планската задача за реализацијата на планскиот опфат не се предвидени дејности кој ќе продуцираат постојани извори на вибрации, освен во периодот на изградба на новите објекти.

Влијание врз квалитетот на водите

Во границите на планскиот опфат евидентирани се поголем број извори и водотеци. За водоснабдување на објектите во границите на планскиот опфат се предвидува каптирање на локалните извори.

За водните ресурси (изворите) потребно е да се извршат хидролошки анализи со кои ќе се дефинира штедроста на изворите. Анализите ќе бидат основа за дефинирање на капацитетите на соодветните инфраструктурни објекти.

За континуирано и квалитетно водоснабдување на туристите и за обезбедување на противпожарна заштита ќе биде потребно изградба на резервоари.

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните и отпадните води. Ако неправилно се управува со отпадните води може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загрозат квалитетот на околното земјиште.

Планските решенија за комуналната инфраструктурна мрежа и одведувањето на фекалните и атмосферските води од опфатот нема да дозволат истите неконтролирано да се испуштаат без претходен третман, односно истите треба да се третираат во овој плански опфат.

Нарушувањето на квалитетот на водите може да биде резултат од неправилно управување со отпадот. Влијанијата врз водите во оперативната фаза се оценуваат како можни негативни влијанија.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на водите ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз почвата

Со имплементација на овој план ќе се оствари рационално користење на земјиштето, односно целокупната површина ќе се осмисли со наменска содржина која ќе резултира со веќе споменатите бенефити. Негативните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветно управување со отпадните води, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот за изградба се предвидени мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во комплексот. Индиректно влијание на почвата како резултат на издувните гасови од возилата и емисиите во планскиот опфат се проценуваат како не многу значајни со оглед на предвидените заштитни зелени зони и природата на предвидените објекти.

Поцелосна анализа од сите аспекти на евентуалните влијанија врз почвата ќе бидат предмет на посебни студии или елаборати согласно Законот.

Влијание врз пределот

Со реализација на предвидените плански содржини се очекуваат влијанија со деградациони процеси на постојаните пределни карактеристики, односно да дојде до замена на постојните пределски елементи со нови согласно предвидените плански содржини, кои подетално ќе бидат утврдени со Архитектонско - урбанистичкиот проект.

Пределот се очекува да се наруши во време на активностите при изградба, но со ограничен временски период бидејќи сите планирани објекти нема да се градат во исто време.

Влијание врз културното наследство

На самиот планскиот опфат не се очекуваат негативни влијанија на културното наследство. На предметниот опфат не е евидентирано културно наследство.

Според законот, доколку се појави некое археолошко наоѓалиште ќе се постапи согласно со одредбите од член 71 од Законот за заштита на културно наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 38/14 и 44/14).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, не може да предизвика одредени негативни влијанија врз флората и фауната, бидејќи досега не е идентификувано постоење на карактеристични видови или ендемични примероци.

Влијанија врз материјалните добра

Имплементацијата УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето. Со ова се очекува позитивно влијание врз материјалните добра на планираните содржини, односно планскиот опфат во целост.

Влијанија по однос на генерирање на отпад

Едно од најважните прашања кои се однесуваат на успешната заштита на животната средина е интегрираното управување со отпад. Проблемот од аспект на заштитата на животната средина е тоа што, доколку отпадот кој се создава, не се управува соодветно, тој ја загадува и деградира областа на планскиот опфат и пошироко.

Се препорачува да се ангажира лиценциран експерт за управување со отпад, кој ќе го проучи планскиот опфат и од аспект на интегрирано управување со отпадот ќе подготви извештај, што ќе биде составен дел на Оперативниот план за реализирање на проектот. Овој документ ќе биде дел од Мониторинг планот, кој лиценцираниот експерт ќе го мониторира во сите фази на проектот.

При реализација на активностите за УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип се очекува да се генерира следните видови на отпад: земјан материјал (од земјаните ископи за објектите и инфраструктурата), биоразградлив отпад од расчистување на теренот, комунален отпад од ангажираните извршители и друг вид на отпад карактеристичен за ваков тип на активности. Поради обемните земјани работи во оваа фаза се очекува да се јави потреба од привремено отстранување/складирање на вишокот на земјан материјал на т.н. одлагалишта, кои што треба да бидат соодветно уредени за да се спречи, пред се нарушувањето на пејзажното опкружување на биолошката разновидност, почвата и подземните води.

Несоодветното управување со отпадот во фазата на изградба на објектите може да предизвика негативно влијание по основните медиуми во животната средина: почвата, водата, воздухот и нарушување на пределската разновидност.

Во оперативната фаза се очекува да се генерира: комунален отпад од посетителите/туристите, вегетативен отпад од одржување на зеленилото на локацијата и друг вид на отпад.

Точните количини и видови на отпад, кои што ќе се генерираат на локацијата каде што се предвидени проектните активности во оваа фаза не може да се одредат и истите ќе бидат дефинирани во проектната документација за секој објект поделно со Архиктетонско - урбанистичкиот проект (АУП).

Со планската документација се предвидува селектирање на цврстиот отпад и разгледување на алтернативните можности за рециклирање на истиот и негова повеќекратна употреба за истата или друга намена. По соодветниот третман предвидено е отпадот да се одложи - според законски определен и контролиран систем за транспорт на постојна депонија, определена за одлагање на отпад од страна на надлежните органи и според планската документација.

За сите овие активности се предлага ангажирање на лиценциран експерт за управување со отпад, како што е претходно споменато.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на Студијата за оценка за влијанието врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина во сите фази на

имплементација на проектните активности и реализација на планските содржини.

Влијанија од несреќи и хаварии

Генерално, ризикот од настанување на хаварии, несреќи кои што носат опасност, може да се дефинира преку обемот, големината на оштетувањето, кое може да настане поради тоа случување, помножено со веројатноста од неговата појава.

При изведување на градежните активности во границите на планскиот опфат, можна е појава на:

- Ризик од експлозија;
- Ризик од пожар;
- Ризик од природни непогоди (земјотреси, поплави, лизгање на земјиште, наноси и сл.);
- Ризици од воени разурнувања;
- Други несреќи како резултат на одредени грешки при извршувањето на активностите (дефект на механизацијата, технолошки непогоди и сл.) поврзани со природата и организацијата на извршување на работните активности и
- Повреди при работа.

Обемот и интензитетот на влијанијата од несреќи и хаварии, како во фазата на изградба така и во оперативната фаза треба да бидат детално елаборирани во проектната документација на изведувачот на активностите, согласно активностите кои што ќе се изведуваат во рамките на планскиот опфат.

Хаварии и несреќи може да се јават и за време на работата на објектите во планскиот опфат. Поради тоа потребно е да се подготви План за управување со хаварии и несреќи, согласно одредбите од Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10 и 18/11) и други подзаконски акти кои што ја регулираат оваа проблематика.

Се препорачува вклучување на лиценциран експерт од оваа област, кој ќе ги спроведе сите активности во оваа насока согласно законската регулатива и ќе ги вгради во Оперативниот план.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот опфат, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на истата.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Интегрирано управување со отпадот;
- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Искористување на соларна енергија, преку имплементирање на концептот неограничен извор на енергија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектите. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување.

За заштита на просторот и квалитетот на водите во сливовите на водотеците донесена е Одлука за определување на заштитни зони за заштита на водите на подрачјето на зафатите на Злетовска Река, река Кучешка и акумулацијата Кнежево („Сл. Весник на РМ” бр. 32/14).

Со оваа Одлука определени се три заштитни зони, границите на зоните, мерките за одржување и подобрување на квалитетот на суровата вода од Злетовска Река.

Околу зафатите и акумулациите се определени три заштитни зони:

- потесна заштитна зона (зона на строг санитарен надзор) I и I - а зона;
- широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) II зона и
- поширока заштитна зона (зона на хигиенско епидемиолошко следење и набљудување) III зона.

Границата на потесната заштитна зона I (зона на строг санитарен надзор) е непосредниот простор околу местото на зафаќање на вода наменета за пиење.

Потесната I-а зона е дополнителна заштитна зона на акумулацијата Кнежево.

Границата на широка заштитна зона II односно зоната на санитарно ограничување и границата на пошироката заштитна зона III односно зоната на хигиенско епидемиолошко следење и набљудување со поклопуваат освен за акумулацијата Кнежево. Широка заштитна зона II (зона на санитарно ограничување) за акумулацијата Кнежево е во правец спротивен на течењето на водата од водозафатот.

Планскиот опфат на спортско рекреативниот туристички центар Пониква се наоѓа во границата на III заштитна зона односно во зоната на хигиенско епидемиолошко следење каде што не треба да се врши:

- експлоатацијана песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци;
- изградба на индустриски, туристички, угостителски, спортско рекреативни и земјоделско стопански и други објекти како и вршење на дејности чии отпадни води и други отпадни материи можат да го загорзат квалитетот, здравствената исправности и издашноста на изворот;
- транспорт на деривати и хемикалии, складирање и користење на нафта, нафтени деривати, хемиски и други опасни и штетни материи;
- транспорт на тешки моторни возила, движење на неисправни возила и одржување на авто и мото трки;
- експлоатација на минерални суровини и експлоатација на подземни води;
- изградба на сообраќајници без канали за атмосферски води;
- користење на земјиштето на начин на кој се загрозуваат неговите природни вредности, вклучувајќи ги и подземните и површинските води кои можат да го загорзат квалитетот, здравствената исправност на водата и издашноста на изворот;
- испуштање на непречистени урбани отпадни води и индустриски отпадни води;
- експлоатација и испуштање на масла, хемиски, опасни и радиоактивни материи;
- депонирање и исфрлање на отпадни цврсти материи;
- обесшумување;

- интензивно земјоделство со голема примена на ѓубрива и пестициди.

Во пошироката заштитна зона може да се врши одгледување на добиток на постојниот традиционален начин, но не треба да се формира фармерско производство како за ситна така и за крупна стока.

Обезбедувањето на потребните количини на вода за СРТЦ треба да се одвива во насока на синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода и примена на модерни технологии во управувањето со водоснабдителниот систем кои ќе овозможат рационално и повеќекратно искористување на водата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат ќе има позитивно влијание, пред се, на руралните населби во непосредната околина и ќе претставува движечка сила за побрз и порамномерен одржлив развој на истите и ќе овозможи развој на локалната економија. Реализацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип, ќе имаат позитивен стимул и ефекти врз целото окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и одржлив економски развој, економски ефекти манифестирани преку отварање на нови работни места, едуцирање на нови квалитетни стручни кадри неопходни во процесот на создавање на нова работна сила и нејзино вклучување во економскиот и општествен живот, како на локално, така и на регионално и национално ниво.

Реализација на планската документација ќе влијае во насока на намалување на економската миграција на локалното население и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој како и зголемување на наталитетот на долгорочна основа. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето, како и привлекување на нови инвестиции од страна на бизнис секторот.

Според тоа, може да се каже, дека имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип ќе има позитивни долгорочни влијанија врз развојот на демографските карактеристики на општина Пробиштип и пошироко.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Заради намената на просторот и градбите во опфатот предвидени во УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип не се очекуваат влијанија врз човековото здравје.

За да се намали вознемиреноста од бучава треба да се применува современа технологија и технички исправни машини. Во тек на земјените

работи се предлага прскање на земјиштето/мобилното градилиште со вода, за да се намали емисијата на суспендирани цврсти честички и негативното влијание врз квалитетот на воздухот.

Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност и се предлага негово интегрирано управување и третирање, односно собирање и селектирање на за таа цел определена локација, а отпадот што ќе остане да се организира за негово транспортирање до местото наменето за одлагање на отпад.

Отпадот од градежните активности, односно градежниот отпад доколку не може да се искористи за тампонирање и слично да се собира, транспортира и депонира на за таа цел утврдената локација на депонија.

По реализацијата на планот и ставање на објектите во функција не се очекува негативно влијание врз човековото здравје.

Интегралната реализација на предложените мерки е во насока на намалување на евентуалните влијанија врз животната средина, кои може на директен или индиректен начин да се рефлектираат врз здравјето на луѓето. Доследно спроведување на планските решенија за сообраќајната, комуналната инфраструктура и останато ќе бидат доволна гаранција за директна заштита на човековото здравје. Имено, со овие решенија можноста за загадување на медиумите на животната средина (почва, површинските и подземните води и воздухот) ќе се сведе на минимум, а со самото тоа и можноста за загрозување на човековото здравје.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина, и неопходно е при проектирање и реализација на сите објекти да се применат и имплементираат современи технологии и најдобри достапни техники кои го заштитуваат воздухот од загадување.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип се препорачува користење на обновливи извори на енергија, како енергетски ресурси и предвидување на зелени површини на соодветни слободни површини, хортикултурно уредување на просторот, што индиректно ќе влијае на реализација на целите и приоритетите одредени според Националниот план за заштита на амбиентен воздух во Република Македонија, според кој треба да се обезбеди преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување и усвојување на неопходни мерки и активности за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух.

За намалување на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух од имплементацијата на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип се предлагаат следните мерки:

- Задолжителна заштитна опрема на работниците кои ќе бидат изложени на прашина при изведба на планскиот опфат;

- Механизацијата да биде во фаза на мирување (исклучени мотори) во периодот кога не се изведуваат никакви активности на теренот;
- Во комплексот да се предвиди формирање на појаси со заштитно зеленило, ниско и средно, со долг вегетациски период се со цел нивно функционално развивање;
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии или пак користење на обновливи извори на енергија;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- За подобрување на квалитетот на воздухот на самиот опфат, на сите слободни површини да се предвидат зелени површини.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Мерките за намалување на влијанијата се примена на дејности со примена на современи техники и инсталации, употреба на обновливи извори на енергија, употреба на еколошки горива за превозните средства, подигање на заштитни зелени појаси во и околу кругот на опфатот.

- Мерки за намалување на бучава

Според Правилникот за гранични вредности на бучава во одделни региони, утврдената вредност за просторни единици и тивки реони надвор од агломерациите, дозволеното ниво на бучава во подрачјата од прв степен на заштита во текот на денот и вечерта изнесува 50дБ, а во текот на ноќта изнесува 40дБ. Дозволеното ниво на бучава во станбените објекти и хотелските соби, заради заштита од несакани ефекти по здравјето на луѓето согласно законската регулатива од областа на заштитата од бучава, односно Законот за заштита од бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15), Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08) и Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник на РМ” бр. 120/08), овој опфат е подрачје на тивок реон надвор од урбанизирана средина каде се предвидени дејности за рекреација и одмор и дозволена гранична вредност на бучава преку ден е 40дБ.

Мерки кои се предвидуваат за спречување и намалување на бучавата се:

- Објавување на план на отпочнување и завршување на работите;
- Изведба на работите во тек на дневни часови и намалување на можноста за вознемиреност од бучава (од 07.00-17.00 часот);
- Користење на нови и технички исправни машини кои предизиковаат помало ниво на бучава;

- Изведба на зелени појаси и хортикултурни садници во границите на планскиот опфат.

Сите овие мерки и активности за доведување на бучавата во законски дозволените граници, како и додатните мерки ќе бидат предвидени со Оперативниот план подготвен од експертски тим во таа област со воспоставување на целосен и перманентен мониторинг на реализација на планот од страна на експертскиот тим.

- Мерки за заштита од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки за заштита од вибрации.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на водите

Заштитата на водата се третира како превентивна заштита. Превентивната заштита на водата при подземно водење на инфраструктурните водови за водоснабдување и прифаќање на отпадните води, како подземни инсталации се однесува на нивна монтажа, експлоатација, одржување и интервенција. Водовите да се постават во се према техничките нормативи и стандарди кои ќе ја обезбедат нивната сигурност, безбедност и долготрајност во експлоатацијата, ракувањето и одржувањето. Изборот на материјалите да биде во согласност со важечките стандарди и нормативи и квалитетно да го опслужуваат секој поединечен корисник. За опфатот треба биде извршен третман-пречистување на отпадните води.

Во смисол на заштита на подземните води потребно е изведба на непропусна канализација за одводнување на отпадните води.

1. Заштита на проточните и подземните води има приоритет и со соодветно техничко-технолошки зафати (изградба на канализациони системи, соодветен третман на отпадни води, редовна контрола на состојбите на водата и нејзиниот квалитет и др.);

2. Неутрализирање на штетните отпадни материи пред испуштање во реципиент.

Отпадните води (санитарни и од одржувањето на хигиената во и надвор од објектите), задолжително треба да се прочистат. Ова се налага заради сочувување на квалитетот на подземните води на локацијата и поширокото опкружување и зачувувањето на квалитетот на почвата.

- Пред почетокот на било какви градежни работи неопходно е приклучување на водоводна и канализациона мрежа;
- Канализациониот систем да биде решен по сепаратиски систем (да биде одвоено одведувањето на фекални и атмосферски води);
- Квалитетот на отпадните води кои се испуштаат мора да одговараат според Уредбата за класификација на водите;
- Потенцијалните замастени атмосферски води, во кругот на манипулативните површини, сообраќајници и паркинзи преку сливните решетки, преку посебни дренажни системи да се спроведат до таложникот (сепараторот) на масла и после нивен предтретман

да се испуштат канализацијата. Сепараторот да е изведен како армирано-бетонски со две комори, од кои одделувањето на маслите и маслата се врши во првата комора, а пречистените води се прелеваат во втората комора каде се испуштаат во канализационата мрежа;

- Редовна контрола на пречистените води;
- Соодветно управување со комуналниот отпад;
- Превземање и имплементирање на сите неопходни мерки од евентуални ризици, несреќи и хаварии.

Имајќи во предвид дека дека со планот е планирана изведба на канализациона комунална инфраструктура и соодветен третман на отпадните води, има гаранции дека подземните води ќе бидат заштитени од загадување.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Својствата на почвата индиректно влијаат, како на квалитетот на почвата, така и на квалитетот на подземните води, затоа е потребно да се предвидат соодветни мерки за спречување и намалување на влијанијата врз почвата.

Во време на градежните активности потребно е контролирано и внимателно отстранување на површинскиот слој од почвата, да не се вршат поголеми ископи од планираните, како и вишокот на земја да се искористи повторно.

Градежниот шут ако може да се употреби за тампонирање, а во случај да треба да се отстрани, истиот да се собере, транспортира и одложи на за таа цел посебно место на депонија.

Во оперативната фаза треба да се забрани фрлање и неконтролирано одлагање на отпад.

Се предлага мерките за заштита на почвата да се вградат во Оперативен план, кој ќе биде подготвен од експерт од таа област и воведување на строг и перманентен мониторинг на спроведување на планот.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и сл. На просторот за изработка на УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип нема евидентирано природно наследство. Доколку при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природното наследство кои можат да бидат загрозувани со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се превземат следните мерки на заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на објектите прогласени и предложени како природно наследство;

- Во подрачјата и зоните со строга заштита да се дозволат само научно-истражувачки активности;
- На местата со карактер на природно наследство дозволено е користење на растителни и животински видови само во санитарно-здравствени цели со специјална дозвола од надлежен орган;
- На подрачјата кои се предложени за заштита како природно наследство, изградбата и уредувањето до прогласувањето на истите мора да се врши само со специјална дозвола од надлежен орган;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејсаж;
- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и превземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветните институции во окружувањето.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Во претходното поглавје беше оценето дека се очекува влијание врз пределните карактеристики на локацијата.

За ублажување на можните влијанија на пределот се предлага со Архитектонско - урбанистичкиот проект да се предвидат плански содржини компатибилни на сензитивноста на пределот во планскиот опфат. Исто така, потребно е во решението да се предвидат парковско уредени содржини согласно просторните услови на објектите, како и површини за хортикултурно уредување. Се предлага подготвување на Оперативен план кој ќе го подготви експерт од оваа област, кој би бил вклучен и во фазата на подготовка на Архитектонското - урбанистичко решение.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планскиот документ има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за влијанијата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање градителска целина или поединечен објект, како заедничко културно богатство на светот, во просторните и урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или пошироките подрачја и потенцирање на неговите градежни, обликовни и естетски вредности.

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 38/14, 44/14 и 199/14) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на

културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство во јавен интерес.

Во текот на реализација на предвидените површини за градба од овој план, при нивното темелење доколку се најде на археолошки остатоци заради превземање на заштитни мерки, потребно е да се информираат службите надлежни за заштита на културно-историското наследство кои ќе пропишат посебни услови и режим за нивна заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Во периодот на градба на новите содржини ќе се отстрани поголема количина на почва. По завршувањето на градежните активности потребно е да се процени можноста за повторно искористување на отстранетата почва од теренот, со цел да се избегнат дополнителните економски трошоци, заради потребата од нејзина дислокација и/или привремено складирање и отстранување во привремени одлагалишта.

По завршување на активностите на терен градежниот шут ако може ќе се употреби за тампонирање, а во случај да треба да се отстрани, истиот да се собере, транспортира и одложи на посебно место на депонија.

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Создавачот и/или поседувачот на отпадни материји и емисии ќе ги сноси сите трошоци за санација на евентуално предизвиканите нарушувања во животната средина.

По завршувањето на градежните активности потребно е да се обезбеди вегетациски покривач на почвата околу новоизградените содржини. Со плановите за хортикултура неопходно е да се утврдат исклучиво декоративни насади.

За воспоставување на систем на интегрирано и одржливо управување со отпадот во сите негови фази и заради елиминирање на потенцијалните негативни влијанија од неговото продуцирање се предлага присуство на лице место на лиценциран експерт за управување со отпад, кој ќе подготви Оперативен план за активностите и воспостави целосен и перманентен мониторинг.

За избегнување на евентуалните влијанија врз животната средина поради несоодветното управување со отпадот, кој што ќе се создава на локацијата се препорачува реализација на законските обврски за управување со отпадот, почитувајќи ги пред сè основните принципи за управување со отпадот (одржлив развој, принципот на близина, хиерархија на отпадот, загадувачот плаќа и др.). При управувањето со отпадот да се земе во предвид хиерархијата во управувањето со отпадот и различни достапни технички опции за избегнување на отпадот, намалување на потенцијалот на опасност на отпадот и намалување на самите извори, искористување за материјали/енергија, како и намалување на остатоците за депонирање во согласност со оценката на најдобра можна еколошка опција со цел да се применува еколошки безбедно финално депонирање, зачувување на необновливите природни ресурси и постигнување на

минимални емисии од процесите на третман/депонирање на отпад во животната средина.

Неопходно е да се воспостави ефективна организациска поставеност во сите фази на реализација на планскиот опфат од планирање до финално отстранување на генерираниот отпад на локацијата. Активностите на управување со отпад мора да ги спречуваат емисиите во животната средина, како и штетните и другите негативни ефекти врз здравјето и добро состојбата на населението, за животните и за вегетацијата и за живеалиштата и за природата, преку техничките мерки со посебна цел да се заштитат зелените површини и водните ресурси кои претставуваат добра од посебен национален интерес.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

Мерки за заштита од урнатини

Заштитата од урнатини како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирање на просторот.

Во Урбанистичката планска документација е утврден претпоставениот степен на урнатини, нивниот однос према слободните површини и степенот на проодност на сообраќајниците, врз основа на што е изработено планираното решение.

При планирањето да се води сметка да не се создаваат тесни грла на сообраќајниците, зони на тотални урнатини.

Според очекуваните сеизмички интензитети оваа локација се наоѓа во зона на потреси од 8° по МЦС скалата.

Се предвидува асеизмична градба, како можна превенција, со помала количина на градежен материјал и релативно помали тежини.

Во случај на можни разурнувања, планираните решенија на уличната мрежа обезбедуваат:

- брза и непречена евакуација на луѓето (нема тесни грла на сообраќајниците);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција во кругот на катастрофата;
- штетите да се сведат на минимум и
- брза санација на последиците.

За инфраструктурната мрежа не се предвидуваат посебни урбанистички мерки од природни катастрофи.

Другите елементи за заштита од земјотреси, како природна катастрофа, треба да се утврдат со посебниот елаборат за асеизмична градба во делот на статиката и динамичка анализа на градбите, како составен дел на проектната документација.

Мерки за заштита од свлекување на земјиштето

На просторот досега не се забележани свлекувања на земјиштето. Но, сепак потребно е да се изготви елаборат за извршени геомеханички, геолошки и хидротехнички испитувања.

Мерки за заштита од атмосферски невогоди

Со цел за поефикасна заштита задолжително е предвидување на современа громобранска инсталација на сите поголеми градби и нејзино континуирано одржување.

Како посебна мерка за заштита од силните ветрови, покрај комуникациите, претставува изборот на вегетацијата.

Мерки за заштита од пожар, експлозии и опасни материји

При изработката на Урбанистичка планска документација се предвидени пропишани мерки за заштита од пожари, согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14 и 146/15) и Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 81/07, 55/13 и 158/14), како и Правилникот за суштинските барања за заштита од пожар на градежните објекти („Сл. Весник на РМ” бр. 94/09), Правилникот за техничките нормативи за хидрантска мрежа за гасење на пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 31/06), Правилник за суштинските барања за градежните објекти („Сл. Весник на РМ” бр. 74/06) и други позитивни прописи со кои е регулирана оваа проблематика.

Од урбанистички аспект противпожарната (ПП) заштита се предвидува од аспект на:

- брз и непречен пристап до градбите;
- градбите да се предвидуваат од тврда градба, со примена на огноотпорни материјали;
- при изработка на АУП да се води сметка за обезбедување на доволни растојанија меѓу градбите;
- со сообраќајното решение и начинот на кој се предвидува изведбата на градбите да биде овозможен пристап на противпожарно возило од повеќе страни;
- во градот Пробиштип кој го опслужува овој плански опфат со ПП заштита, има противпожарна единица, која е опремена со противпожарни возила и со обучени лица за дејствување во случај на пожар;
- да биде обезбедена доволна количина на вода за гасење на пожар;
- во просторот предмет на Урбанистичка планска документација да се испланираат со АУП надворешни пожарни хидранти за гасење на пожарот што би ги зафатиле градбите и
- во понатамошната разработка на планот, обврзно да се реши громобранска инсталација со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

Се препорачува на изведувачот на градежните работи да во целост да ги почитува одредбите предвидени со Законот за безбедност и здравје.

Градежните работници да бидат опремени со лични и колективни средства за заштита при работа.

Другите елементи за противпожарна заштита ќе се утврдат со посебниот елаборат за противпожарна заштита како составен дел на Основниот проект за секоја поединечна градба.

Мерки за заштита од воени разурнувања

Во случај на воени разурнувања планскиот концепт и предвидената улична мрежа со своите патни планирани елементи, нејзината поставка, наклоните и широчините на профилите, овозможуваат:

- брза и непречена евакуација на луѓето,
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила, непречена интервенција,
- штетите да се сведат на минимум,
- брза санација на последиците.

При изработка на Архитектонско-урбанистичките проекти потребно е да се води сметка за меѓусебното растојание на градбите, согласно висините, да нема тесни грла на сообраќајниците и да нема зони на тотални урнатини.

Можни се директни воени воздушни удари на инфраструктурната мрежа и градбите и нивно оштетување.

Другите елементи за заштита од воени разурнувања, да се утврдат со основниот проект, посебно за секоја градба.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

Стратегиската оценка на животна средина вклучува план на мониторинг на сите значителни идентификувани позитивни и негативни ефекти. Мониторингот создава услови за испитување и анализирање на фазата на имплементација после завршување на фазата на планирање на проектот. За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе континуирано следење на индикаторите, кој се составен дел на Стратегиската оценка на животната средина, која дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на ефикасноста од предвидените и воведени - имплементирани мерки за заштита на животната средина. Во следниот чекор се определуваат целите и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг согласно утврдениот мониторинг план. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на планот за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управување со основните медиуми и области на животната средина.

Друг многу важен аспект на мониторингот е дека може да обезбеди основа за добивање информации, кои во иднина би се имплементирале во процесите на планирање.

Заради воспоставување на поцелосен систем на детектирање и анализирање на потенцијалните влијанија на медиумите во животната средина и нивното присуство во планскиот опфат, а со цел за навремено и детално превентивно предвидување и делување имајќи ја предвид сензибилноста на планскиот опфат, тим на реномирани експерти секој во својот домен да подготват Оперативен план со мерки и активности за елиминирање на можните влијанија на животната средина од реализацијата на планските активности. Оперативниот план ќе биде основата на која ќе се следат сите плански активности од страна на тимот на експерти во сите фази на реализација на планските содржини во планскиот опфат. На таа основа ќе се воспостави и мониторингот на Оперативниот план со учество на наведениот тим на експерт за секој од наведените медиуми во животната средина.

Основни цели на мониторингот во следењето на потенцијалните ефектите врз животната средина ќе бидат:

- Потврда дека одобрувањето на Урбанистичко Планската Документација е соодветно спроведено;
- Да се обезбедат поволни услови за понатамошно следење на состојбата на сите медиуми во животната средина;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Управување со непредвидени влијанија и појави;
- Потврда дека со примена на предвидените мерки се врши заштита на животна средина, а со тоа и намалување на негативните влијанија.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста и функционалноста на Планот, потребно е да се земат во предвид и податоците за тековната состојба на животната средина:

- Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите;
- На локациите на градба, во текот на градбата треба да се користи соодветна мерна опрема за бучавата и вибрациите, согласно законската регулатива;
- На локациите на градба, во текот на градбата треба да се воспостави систем на управување со основните медиуми во животната средина, отпадот, отпадните води, отпадните масла и слично преку воспоставување на Оперативен план, кои ќе го подготват лиценцирани експерти за таа цел за секоја од наведените медиуми, како би се елиминирале појавите на хаварии или негативни влијанија на животната средина во оваа фаза. Да се обезбеди и перманентно присуство на експертите согласно нивните надлежности во надгледување на активностите во фазата на градбата;
- На локациите на градба, во текот на изведбата треба да се воспостави манипулативен простор за движење и функционирање на сообраќајните возила и механизацијата за што ќе биде одговорен експерт за таа цел, кој ќе го подготви Оперативниот план и ќе ја следи неговата имплементација во оваа фаза;
- Да се воспостави и режим на сообраќај и движења на моторните возила и механизацијата, која ќе биде вклучена во фазата на градење имајќи ги ограничените услови на сообраќајната инфраструктура;
- На локациите на градба, во текот на градбата ќе се воспостави потребната инфраструктура за успешно и целосно реализирање на фазата на градење имајќи ги предвид потребите на вработените;
- На локациите на градба треба да се воспостави мобилна лабораторија, што ќе користи мерна опрема за вршење на лабораториски анализи на квалитетот на амбиентниот воздух, отпадните води, бучавата, вибрациите и другите медиуми во животната средина, со цел да се движат во рамките на максимално дозволените граници, согласно законската регулатива.

10. Нетехничко резиме

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Согласно Член 26, став (3) од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16), Комисијата за урбанизам на Општина Пробиштип пристапи кон изработка на Планска програма за изработка на Урбанистички план вон населено место за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип, во се во склад со одредбите на членовите 23, 25 и 26 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16).

Целта на овој Урбанистички план вон населено место е овозможување на услови за понатамошен развој на спортско рекреативниот туристички центар Пониква, како еден од најзначајните туристички и рекреативни центри во регионот.

За предметниот план изработени се Услови за планирање на просторот за изработка на УПВНМ за изградба на СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште и КП83/2, КП83/3, КП83/5 и делови од КП17, КП82, КО Зеленград, Општина Пробиштип, кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. Y23115 од јануари 2016 година и за кои е донесено и Решение од Министерството за животна средина и просторно планирање со бр. 15-994/2 од 12.02.2016 година.

Реализацијата на комплексот ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно опкружување од аспект на развој на туризмот, повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот, како и економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување.

Комплексот ќе биде лоциран на територија на Општина Пробиштип. Локалитетот се наоѓа на околу 20 км северно од град Кочани.

Границата на планскиот опфат опфаќа дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип.

Вкупната површина во рамките на планскиот опфат изнесува 40,83 ха.

Сообраќајниот пристап до локалитетот е обезбеден преку постојниот пат до Пониква, категоризиран како регионален патен правец Р1309 Кочани (врска со А3) - Пониква, на кој се надоврзува локален пристапен пат до манастирот Св. Василиј, за кој има претходно изработена Локална урбанистичка планска документација. Сообраќајно, комплексот се надоврзува на овој локален пристапен пат на 2 точки.

Комплексот ќе биде лоциран на територија на Општина Пробиштип. Локалитетот се наоѓа на околу 20 км северно од град Кочани. Се работи за ридско - планински терен, при што микролокацијата е на надморска височина меѓу 1487 и 1645 мнв.

Границата на планскиот опфат опфаќа дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, Општина Пробиштип. Истата е соодветно прикажана во графичките прилози на планската документација.

- На север границата се движи долж границата меѓу КП332/1 и КП87/1, на делови сечејќи ја КП332/1, КО Јамиште, Општина Пробиштип.
- На исток границата ја сече КП332/1, на делови движејќи се по западните граници на КП332/466, КП332/462, КП332/461, КП332/460, КП332/459, КП332/458, КП332/457, КП332/459, КП332/449, КП332/15, КП332/14, КП332/13, КП332/12, КП332/11, КП332/10, КП332/9, КП332/8, КП332/7, КП332/5 и КП332/3, КО Јамиште, Општина Пробиштип.
- На југ границата ја сече КП83/1, КО Зеленград, Општина Пробиштип.
- На запад границата ги сече КП83/1, КП17 и КП82, КО Зеленград, Општина Пробиштип, како и КП332/1, КО Јамиште, Општина Пробиштип, се до почетната точка.

Најсеверна е точката 86, со координати $Y=7611854,1435$ и $X=4656401,5636$.

Најзападна е точката 188, со координати $Y=7611700,0479$ и $X=4655781,5171$.

Најјужна е точката 364, со координати $Y=7612194,1320$ и $X=4655202,6930$.

Најисточна е точката 373, со координати $Y=7612640,2817$ и $X=4655412,2634$.

Површината на планскиот опфат во рамките на опишаните граници изнесува 40,83 ха.

Во рамките на планскиот опфат на предметниот локалитет се планира развој со предвидување на наменски зони со основни класи на намена кои припаѓаат на следниве групи на класи на намена:

А - Домување

А4 - Времено сместување

Б - Комерцијални и деловни намени

Б1 - Мали комерцијални и деловни намени

Б5 - Хотелски комплекси

Д - Зеленило и рекреација

Д1 - Парковско зеленило

Д2 - Заштитно зеленило

Д3 - Спорт и рекреација

Д4 - Меморијални простори

Е - Инфраструктура

Е1 - Комунална инфраструктура

E2 - Комунална супраструктура.

Возможно е и планирање на компатибилни класи на намена на површините за градење во однос на основните класи на намена, а се во склад со одредбите на Член 31, Член 32 и табеларниот Прилог 1 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

Планските решенија ја дефинираат:

- Сообраќај;
- Водовод и канализација;
- Електрика;
- ПТТ мрежа.

Сообраќајниот пристап до локалитет е преку регионалниот патен правец Р1309 Кочани (врска со А3) - Пониква.

На овој регионален пат се надоврзува локалниот пристапен пат до манастирот Св. Василиј, за кој има претходно изработена Локална урбанистичка планска документација. Сообраќајно, комплексот се надоврзува на овој локален пристапен пат на 2 точки.

Во внатрешноста на комплексот потребно е да се планира секундарна сообраќајна мрежа со која ќе се обезбеди сообраќаен пристап до сите планирани градежни парцели, а во се во согласност со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај потребите за паркирање ќе се решаваат во рамките на сопствената парцела со почитување на потребен број паркинг места, како основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина за градба согласно член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15 и 35/16).

Водоснабдувањето ќе се врши преку водозафат и резервоар. Разводната водоводна мрежа низ локалитетот, како и секундарната мрежа треба да се изведат од ПВЦ цевки за притисок од 6 до 10 бари. За идните проширувања на комплексот неопходни ќе бидат истражувања на нови извори и каптирање.

Фекалната канализација ќе се оформи спрема стварните потреби на планираниот број на жители и посетители. За прифаќање на отпадните води земајќи ја во предвид конфигурацијата на теренот треба да се предвиди пречистување на фекалиите и така пречистени да се испуштат во реципиент.

Со решавање на сообраќајот, земјажки ги во предвид планинскиот терен и постојните атмосферски падавини од дожд и снег, т.е. падот на коловозот да биде оформен со риголи со заштитни банкини кои ќе овозможува одводнување на теренот во постојните реципиенти.

Пресметката за потребната едновремена електроенергетска снага и димензионирањето на потребен број на трафостаници се изврши при изработка на Архитектонско-урбанистички проекти.

Кабловското напојување со среднонапонска и нисконапонска ел. мрежа ќе се определи и ќе се развива во понатамошниот тек на разработка на техничката документација, односно со изработка на

урбанистички проекти и идејни и основни проекти за електрична мрежа од страна на стручните служби на ЕВН.

Македонски телеком АД Скопје за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациски услуги, јавни говорници.

Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Целиот овој регион е покриен со сигнал на двете компании за мобилна телефонија во РМ.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Интегрирано управување со отпадот;
- Зачувување на амбиенталните, естетските и рекреативните потенцијали на просторот;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Искористување на соларна енергија, преку имплементирање на концептот неограничен извор на енергија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај објектите. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување.

За заштита на просторот и квалитетот на водите во сливовите на водотеците донесена е Одлука за определување на заштитни зони за заштита на водите на подрачјето на зафатите на Злетовска Река, река Кучешка и акумулацијата Кнежево („Сл. Весник на РМ” бр. 32/14).

Со оваа Одлука определени се три заштитни зони, границите на зоните, мерките за одржување и подобрување на квалитетот на суровата вода од Злетовска Река.

Околу зафатите и акумулациите се определени три заштитни зони:

- потесна заштитна зона (зона на строг санитарен надзор) I и I - а зона;
- широка заштита зона (зона на санитарно ограничување) II зона и
- поширока заштитна зона (зона на хигиенско епидемиолошко следење и набљудување) III зона.

Границата на потесната заштитна зона I (зона на строг санитарен надзор) е непосредниот простор околу местото на зафаќање на вода наменета за пиење.

Потесната I-а зона е дополнителна заштитна зона на акумулацијата Кнежево.

Границата на широката заштитна зона II односно зоната на санитарно ограничување и границата на пошироката заштитна зона III односно зоната на хигиенско епидемиолошко следење и набљудување со поклопуваат освен за акумулацијата Кнежево. Широката заштитна зона II (зона на санитарно ограничување) за акумулацијата Кнежево е во правец спротивен на течењето на водата од водозафатот.

Планскиот опфат на спортско рекреативниот туристички центар Пониква се наоѓа во границата на III заштитна зона односно во зоната на хигиенско епидемиолошко следење каде што не треба да се врши:

- експлоатацијана песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци;
- изградба на индустриски, туристички, угостителски, спортско рекреативни и земјоделско стопански и други објекти како и вршење на дејности чии отпадни води и други отпадни материи можат да го загорзат квалитетот, здравствената исправности и издашноста на изворот;
- транспорт на деривати и хемикалии, складирање и користење на нафта, нафтени деривати, хемиски и други опасни и штетни материи;
- транспорт на тешки моторни возила, движење на неисправни возила и одржување на авто и мото трки;
- експлоатација на минерални суровини и експлоатација на подземни води;
- изградба на сообраќајници без канали за атмосферски води;
- користење на земјиштето на начин на кој се загрозуваат неговите природни вредности, вклучувајќи ги и подземните и површинските води кои можат да го загорзат квалитетот, здравствената исправност на водата и издашноста на изворот;
- испуштање на непречистени урбани отпадни води и индустриски отпадни води;
- експлоатација и испуштање на масла, хемиски, опасни и радиоактивни материи;
- депонирање и исфрлање на отпадни цврсти материи;
- обесшумување;
- интензивно земјоделство со голема примена на ѓубрива и пестициди.

Во пошироката заштитна зона може да се врши одгледување на добиток на постојниот традиционален начин, но не треба да се формира фармерско производство како за ситна така и за крупна стока.

Обезбедувањето на потребните количини на вода за СРТЦ треба да се одвива во насока на синхронизирана изградба на водостопански објекти со кои ќе се овозможи повеќе корисници да се снабдуваат со квалитетна вода и примена на модерни технологии во управувањето со водоснабдителниот систем кои ќе овозможат рационално и повеќекратно искористување на водата.

Кога станува збор за мониторинг на животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и

претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина се гледа во:

- вклучување на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- меѓусекторска соработка;
- флексибилност;
- развој на регионалните цели;
- конзистентност со стретешките определби за одржлив развој.

Исто така, ќе се обезбеди заштита и одржлив развој на ресурсите, заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 42/16);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 33/06);
4. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
6. Правилник за воспоставување на листата на експерти за СОЖС, процедурата за спроведување на испитот за експерти за СОЖС, воспоставување комисијата за оценка на знаењето на експертите за СОЖС („Сл. Весник на РМ” бр. 129/07);
7. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
8. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
9. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15 и 193/15);
10. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
11. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
12. Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14 и 146/15);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
15. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
16. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16);
17. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);

18. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
19. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
20. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15 и 192/15);
21. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14 и 146/15);
22. Закон за благосостојба на животните („Сл. Весник на РМ” бр. 113/07);
23. Закон за благосостојба на растенијата („Сл. Весник на РМ” бр. 25/98; 06/00);
24. Закон за заштита на растенијата („Сл. Весник на РМ” бр. 25/98; измени 06/00);
25. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13 и 25/13);
26. Закон за енергетика („Сл. Весник на РМ” бр. 63/06, 36/07);
27. Закон за експропријација („Сл. Весник на РМ” бр. 33/95, 20/98, 40/99, 31/03, 46/05 и 10/08).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ ипфатени во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Директива за депонии (99/31/ЕС) дополнета со Регулатива (ЕС) 1882/2003
3. Регулатива за пренос на отпад (ЕЕС) 259/93 дополнета со Одлуките 94/721/ЕС, 96/660/ЕС, 98/368/ЕС и 99/816/ЕС, и Регулативите (ЕС) 2408/98, (ЕС) 120/97 и (ЕС) 2557/2001
4. Директива за управување со отпадот од индустрија за екстракција на минерални суровини (2006/21/ЕС)
5. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
6. Директива за национални плафони на емисии (2001/81/ЕС)
7. Директива за бензен и јаглерод моноксид (2000/69/ЕС)
8. Директива за озон во амбиентниот воздух 2002/3/ЕС
9. Директива 2004/107/ЕС за арсен, кадмиум, жива, никел и полициклични јаглеводороди во амбиентниот воздух
10. Директива за информирање на корисници (1999/94/ЕС) дополнета со Директивата 2003/73/ЕС
11. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
12. Директива за урбани отпадни води (91/271/ЕЕС) дополнета со Директивата 98/15/ЕС и Регулативата (ЕС) 1882/2003

13. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
14. Директива за површинска вода за апстракција (75/440/ЕС) дополнета со Директивите 79/869/ЕЕС и 91/692 ЕЕС (ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2006/60/ЕС) од 22.12.2007
15. Директива за вода за капење (2006/7/ЕС)
16. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
17. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулативата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
18. Директива за подземни води (80/68/ЕЕС) дополнета со Директивата 91/692/ЕЕС
19. Директива за вода за риби (78/659/ЕЕС) дополнета со Директивата 91/692/ЕЕС и Регулативата (ЕС) 807/2003
20. Директива за Стратешка оценка на животна средина (2001/42/ЕС)
21. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Известувања

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- УПВНМ за СРТЦ Пониква, на дел од КП332/1, КО Јамиште, делови од КП17, КП82 и КП83/1, КО Зеленград и во целост КП83/2, КП83/3 и КП83/5, КО Зеленград, општина Пробиштип;
- Веб страна на општина Пробиштип;
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖССП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национална стратегија за одржлив развој, 2009;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008
- Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според протоколот од Кјото 2008-2012, 2007;
- Втор Национален Еколошки акционен план на РМ, 2006
- Национална стратегија за биолошка разновидност, 2004;
- Стратегија за управување со отпад во РМ 2008-2020;
- Национална транспортна стратегија за патниот превоз, 2008;
- Стратегија за демографски развој на РМ 2008-2015;
- Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2007);
- Национална стратегија за мониторинг на животната средина, 2004;
- Стратегија за управување со животната средина, 2005;
- Стратегија за подигање на јавната свест во животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005;
- Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП), 1999;
- Рамковна директива за вода (2000/60/ЕС);
- Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС);
- Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС);
- Рамковна директива за бучава (2002/49/ЕС);
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Достапни искуства и практики.